

राजनीतिक अस्थिरता निम्तिन सक्ने आशंका !

काठमाडौँ - आगामी ११ माघमा सम्पन्न हुन गइरहेको राष्ट्रियसभा सदस्य निर्वाचनका लागि सत्ता गठजोड दलहरु बिच सिट बाँडफाँडको विषयलाई लिएर खटपट शुरु भएको छ। यस अघि सत्ता

घटक भित्रका ठूला भनिएको दल नेपाली कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवा र नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्षसमेत रहेका प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डले प्रमुख प्रतिपक्ष दल नेकपा एमालेका अध्यक्ष

केपी शर्मा ओलीसँग भेटघाट गरी गठबन्धन भित्रका दललाई समावेश नगरी प्रतिपक्षको उपस्थिति नै शून्य गराई त्रिपक्षीय समझदारी गरी राष्ट्रियसभा निर्वाचनमा सहभागी हुने कसरतलाई गठजोड दलहरुले

अल्पसंख्यकमा ११५ जाति सूचीकृत

काठमाडौँ - नेपाल सरकार गृह मन्त्रालायले केही दिन अघि अल्पसंख्यक जातिको सूची निर्धारण गरी नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित गरेको सूचना अनुसार अल्पसंख्यक जातिहरुको सूचीमा भन्डै डेढ दर्जन जाति थप गरेको छ । नेपाल राजपत्र मार्फत सार्वजनिक गरे सूची अनुसार पहिलाको ९८ जातिमा १७ जाति थप गरी ११५ जातिलाई अल्पसंख्यक जातिमा सूचीकृत गरी

निर्वाचन प्रतिस्पर्धाका लागि खुला गरेको छ । यसले अल्पसंख्यक जातिको निमित्त राजनीति पहुँच र अधिकार प्राप्ति गर्न थप बल पुगेको सरोकारवालाहरुले बताएका छन् । नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयले थप गरेको अल्पसंख्यक जातिहरुको सूचीमा क्रमशः शेर्पा, सोनार, घर्ती-भुजेल, कलवार, कुमाल, हजाम-ठाकुर, कानू, राजवंशी, बाँकी अन्तिम पातोमा

किराती भेषभूषा प्रयोगप्रति ध्यानाकर्षण

काठमाडौँ - संघीय राजधानी काठमाडौँमा किरात राई सांस्कृतिक कलाकार सघले किराती समुदायका भेषभूषा र बाजागाजाहरुको गलत प्रयोग भएकोमा गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको जनाएको छ ।

संघले गत बिहीवार संघीय राजधानीमा पत्रकार सम्मेलन गरी किरातीहरुको मौलिक तथा परम्परागत सांस्कृतिक

भेषभूषा, बाजागाजा, फेटा र साकेला गीतहरुको गलत ढंगले प्रयोग गरिएको भन्दै त्यसप्रति आफूहरुको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको बताएको हो । संघका अध्यक्ष शालिक शतासक राईको हस्ताक्षर रहेको पत्रकार सम्मेलनमा वितरित विज्ञप्तिमा किरातीहरुको जीवनशैली देखाउने मुन्दुम दर्शन, बाँकी अन्तिम पातोमा

एमालेमा शुद्धीकरण अभियान प्रस्ताव

काठमाडौँ - नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले हालै सम्पन्न सचिवालय बैठकमा पार्टीका कतिपय केन्द्रीय नेतादेखि विभिन्न तहका कार्यकर्ता र जनप्रतिनिधिको आचरण र व्यवहारका विषयमा प्रश्न उठेको भन्दै चिन्ता व्यक्त गरेका छन् । समय-समयमा विभिन्न नेता कार्यकर्ताहरुमा गम्भीर विचलन तथा विवादका घटना सार्वजनिक हुन थालेपछि ओलीले सचिवालय बैठकमै सो वारे गम्भीर छलफल

गर्न प्रस्ताव राखेको बताइन्छ । अस्तित्व शनिवार बसेको सचिवालय बैठकमा अध्यक्ष ओलीले पार्टीभित्र शुद्धीकरण शुद्ध अभियान चलाउने प्रस्ताव गरेका हुन् । बैठकमा अध्यक्ष ओलीले २०८१ लाई पार्टी शुद्धीकरण वर्षको रुपमा निर्ममतापूर्वक लैजानु पर्ने भन्दै पछिल्ला केही वर्षयता पार्टीका नेता कार्यकर्ताको आचरणको विषय ओभरले पर्दा व्यक्तिका कारण पार्टीले प्रश्नको सामना गर्नु परिरहेको

बाँकी अन्तिम पातोमा

राष्ट्रियसभाको अन्तिम मतदाता नामावली प्रकाशन

काठमाडौँ - आउदो माघ ११ गते सम्पन्न हुने राष्ट्रियसभा चुनावका लागि निर्वाचन आयोगले अन्तिम मतदाता नामावली हिजो आइतबार प्रकाशन गरेको छ । सातवटै प्रदेशको निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा हिजो नै अन्तिम नामावली प्रकाशन गरिसकेको निर्वाचन आयोगले जनाएको हो । सातै प्रदेशमा प्रदेशसभाका मतदाता ५४९ र स्थानीय तहका १४९८ रहेका छन् ।

त्यसमा प्रदेशसभामा प्रति मतदाताको ५३ मतभारका दरले जम्मा मतभार २९ हजार ९७ रहेको छ भने स्थानीय तहको प्रति मतदाताको १९ मतभारका दरले जम्मा मतभार २८ हजार ४६२ रहेको छ । ती दुवै गरेर २०४७ मतदाताको जम्मा मतभार ५७ हजार ५५९ रहेको निर्वाचन आयोगका प्रवक्ता शालिग्राम पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

बाँकी अन्तिम पातोमा

बुढासुब्बाको सूचनाप्रति पशुपति विकास क्षेत्रको आपत्ति

काठमाडौँ - पशुपतिनाथ आर्यघाट क्षेत्रको बागमती नदी किनारमा हुने गङ्गा आरती र कोर क्षेत्रमा हुने दीप प्रज्वलनको भिडियो खिचन नपाइने भनि बुढासुब्बा डिजिटल प्रालिले प्रकाशित गरेको सूचनाप्रति पशुपति क्षेत्र विकास कोषले आपत्ति जनाउँदै एक सूचना प्रकाशित गरेको छ ।

पशुपति विकास कोष सञ्चालक परिषद्का कार्यकारी निर्देशक लक्ष्मी पुनले हिजो सूचना प्रकाशित गर्दै बुढासुब्बा डिजिटल प्रालिद्वारा प्रकाशित सो सूचनामा

शंका व्यक्त गर्दै कडा विरोध जनाए पछि कांग्रेस, नेकपा माओवादी केन्द्र र एमाले बिचको सम्भावित एकता तुहिन पुगेको थियो । फलस्वरूप सत्ता गठजोड भित्रै हिजोआइतबार बिहान प्रधानमन्त्रीको सरकारी निवास बालुवाटामा बैठक बसी राष्ट्रियसभा सदस्य निर्वाचनका लागि १९ सिटमा बाँडफाँडको ढुंगो लगाएको समाचार बाहिरिए पनि जनता समाजवादी पार्टी र नेकपा एकीकृत समाजवादी भन्ने असन्तुष्ट रहेको स्रोतहरुले बताएका छन् । जसका कारण उनीहरुले आ-आफ्नो पार्टी सचिवालय र केन्द्रीय कार्यकारिणी समितिको बैठक हिजै अपरान्ह बोलाएको थियो । यति हुँदाहुँदै पनि

बाँकी अन्तिम पातोमा

बङ्गलादेशले हजारौं मेगावाट बिजुली लग्ने प्रतिबद्धता

काठमाडौँ - ऊर्जा क्षेत्रका साभेदारीको विभिन्न आठ वटा विषयमा नेपाल र इण्डिया बिच महत्वपूर्ण छलफल भई सहमति भएको छ । नेपाल भ्रमणमा आएका इण्डियाको विदेशमन्त्री डा.एस जयशंकरको भ्रमणको अवसरमा प्रसारण लाइन तथा ऊर्जा क्षेत्रका विषयमा महत्वपूर्ण सहमति भएको हो । इण्डियाको विदेशमन्त्री जयशंकरको भ्रमणमा दीर्घकालीन विद्युत् व्यापारसम्बन्धी सहमतिपत्रमा

धरान स्थापना दिवससँगै उत्सव

काठमाडौँ - पूर्वी नेपालको सुन्दर नगरी धरान स्थापना दिवसको अवसर पारेर तीन दिने धरान उत्सव शुरु भई समापन भएको छ । धरान -१२ स्थित पब्लिक हाई स्कूलको मैदानमा उत्सव शुरु भएको हो । तीन दिने उत्सवको उद्घाटन सुनसरी जिल्ला क्षेत्र नं १ बाट निर्वाचित प्रतिनिधिसभा सदस्य, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री अशोककुमार राईले पानसमा विप बालेर गरेका थिए । उद्घाटन अघि मैदानबाट बृहत् -याली निस्केको थियो । उक्त -यालीमा विभिन्न संघसंस्था, विद्यालय, आदिवासी बाँकी छैठौँ पातोमा

कोषको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको बताउँदै बुढासुब्बा डिजिटल प्रालिले “पशुपतिनाथ आर्यघाट क्षेत्रको बागमती नदी किनारमा हुने गङ्गा आरती र कोर क्षेत्रमा हुने दीप प्रज्वलनको भिडियो खिचन सख्त मनाही छ । यहाँ खिचिएका भिडियो सामग्री फेसबुक, इन्स्टाग्राम, टिकटक तथा युट्युबमा व्यावसायिक प्रायोजनका लागि राखिएमा डिजिटल कपिराइट ऐनअन्तर्गत कारवाही हुने जानकारी गराउदछौं” भन्ने सूचनाप्रति

बाँकी अन्तिम पातोमा

सन्दर्भ : महान चाड उधौली साकेला

जला राई आमकिरातीहरुको महान चाड उभौली, उधौली साकेला, साकेवा, साखेन्वा, तोप, भूम्या पूजा, युच्यनङ, चक्वाकुर, चासुवा, प्याँदर पिदर, चासोक तडनामसमेतको चर्चा-परिचर्चा भइसकेको छ । जसलाई आदिवासी जनजाति मध्येका समस्त किराती सम्प्रदायकाहरुले महान चाडको रुपमा वर्षमा दुई पटक हपौल्लाशका साथ मनाउने गरिन्छ । यस महान चाड उधौली- उभौली-उधौली बारे निकै बहसहरु भैसकेको भएपनि धेरैले फेसबुकमा “साकेला पर्व, “चण्डी नाच” भनेर शुभकामना बाँड्ने र लेख्ने गरेको देख्न पाइन्छ ।

त्यसैगरी ठूला सञ्चार गुह र केही अनलाइन मिडियाहरुमा पनि “उभौली पर्व” र “ चण्डी नाच” भनेरै लेखिएको पढ्न, देख्न पाइएको छ । यसै विषयमा केन्द्रित रहेर मैले केही कुरा यहाँ प्रष्ट्याउन चाहेको छु । आमकिरातहरुको महान

मत्-मतान्तर

चाड माथि उल्लेख गरे भै दोड्वाडा, धिरिनाम उभौली र दोड्वावा छिरिनामदा उधौली साकेला, साकेवा, साखेन्वा चाडको सन्दर्भमा संक्षिप्त रुपमा मैले बुझेको कुरा यहाँ प्रस्तुत गर्न चाहेको छु । मुख्यतः महान चाड साकेला, साकेवा उभौली-उधौली

परापूर्व कालमा जब कुनै तिथि -मितिको विकास भएको थिएन । त्यस बेला खेती लगाउने ठीक समय भने जनावर, चराचुरुङ्गी, माछा आदिको व्यवहारको आधारबाट थाहा पाउने गरिन्थ्यो । तराईमा गर्मी बढ्ने र हिमाल, लेकमा जाडो घट्ने साथै हिउँ पग्लिएर हरियो घाँस-पात उम्रिने भएको हुनाले जनावर, चराचुरुङ्गी तथा माछाहरु तराईबाट हिमाल, लेक अर्थात् उँभो यात्रा गर्ने क्रमलाई हेरेर खेती गर्ने समय शुरु भएको थाहा पाउने गरिन्थ्यो । त्यसमा आकाश ढाकेर उडेको देखिने कयाँड-कुरुड (न्ययकम) चराहरुको जत्था मुख्य रुपमा मान्न सकिन्छ । अहिले पनि बाँकी ते सौ पातोमा

हाम्रा ग्राहक, पाठक, शुभेच्छुक लगायतका महानुभावहरु आफ्नो गाउँ-घर, समुदाय, समाज, जिल्ला, प्रदेशका साथै राष्ट्रमै हुने गरेका कुनै पनि किसिमको आपराधिक अनि भ्रष्टाचारजन्य गतिविधि आर्थिक अनियमितता ढिलासुस्ती, कालावजारी, महँगी जस्ता विकृतिको समूल अन्त्यका लागि यस सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक सदैव सहयोगको अपेक्षा गर्दछ । यसैगरी आफ्नो व्यापार, व्यवसाय प्रवर्द्धनार्थ विज्ञापन दिई लाभ उठाउनुहोस् । - व्यवस्थापक

बैंकिङ, वित्तीय अपराध अनुसन्धान गर्न प्रहरीमा छुट्टै ब्यूरो

काठमाडौँ - मुलुकमा बैंकिङ कसूर र वित्तीय अपराधका घटनामा उल्लेख्य वृद्धि भइरहेको घटनाको अनुसन्धानका लागि नेपाल प्रहरीमा छुट्टै ब्यूरो स्थापना गर्न लागिएको प्रहरी महानिरीक्षक बसन्तबहादुर कुँवरले बताएका छन् । महानिरीक्षक कुँवरले हिजो गण्डकी प्रदेशको राजधानी पोखरामा आयोजित प्रदेशस्तरीय अपराध अनुसन्धान समीक्षा गोष्ठीलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा आर्थिक अपराधसँग सम्बन्धित कसुरको अनुसन्धान गर्न विशिष्टीकृत ब्यूरो स्थापनाका लागि

गृहकार्य अगाडि बढाइएको जानकारी दिँदै

पछिल्लो समय बैंकिङ कसूर र वित्तीय अपराधका घटना उल्लेख्य रुपमा बढेका छन् । गण्डकी प्रदेशमा मात्र गत वर्षको तुलनामा चालु आर्थिक वर्षमा दुई सय प्रतिशतले त्यस्ता घटनामा वृद्धि भएको बताए । यस्तै महानिरीक्षक कुँवरले, आर्थिक अपराधका घटनाले व्यक्ति वा कुनै संस्थालाई मात्र नभइ सिङ्गे राष्ट्रको अर्थतन्त्रलाई गम्भीर असर पु-याउने भएकाले यस्ता घटनाको

बाँकी छैठौँ पातोमा

अनुचितको कारवाही गर्ने प्रावधान छैन- प्रमुख राई

काठमाडौँ - सर्वोच्च अदालतले गरेको एउटा फैसलाका कारण अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले भ्रष्टाचारको उजुरी आउँदासमेत स्टिङ्ग अप्रेसन गर्न नसकेको अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख आयुक्त प्रेमकुमार राईले बताएका छन् । हिजो आइतबार अख्तियार

दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले दाङको देउखुरीमा आयोजना गरेको लुम्बिनी प्रदेशस्तरीय भ्रष्टाचार नियन्त्रण सुशासन प्रबर्द्धन सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रममा प्रमुख राईले पीडितहरु मालपोत, यातायातजस्ता कार्यालयमा पैसाको लेनदेन भइरहेका जस्ता उजुरी लिएर आफू कहाँ आउने गरेपनि स्टिङ्ग अप्रेसन बाँकी तेस्रो पातोमा

भ्वाइस अफको फिनाले आयोजना हुँदै

काठमाडौँ - सिजन पाँचको ‘भ्वाइस अफ नेपाल’ले चार फाइनलिस्ट प्राप्त गरेको छ । अस्तित्व शनिवार लाइभ राउण्ड सकिएसँगै फिनालेको समीकरण तयार भएको हो । अन्तिम एपिसोडमा टीम राजेशपायल राईको समूहबाट मकर योजन फाइनलमा प्रवेश गरे भने मोनिका राई बाहिरिइन् । मोनिकाले बाहिरिएको घोषणा पछिभनिन्,

‘मैले भ्वाइसको स्टेजलाई निकै मिस गर्नेछु’ भ्वाइसको स्टेजबाट मोनिका बाहिरिएको क्षण निकै हृदयस्पर्शी थियो । यसबेला उनले आँसु फारेकी थिइन् भने कोच राजेशपायलले पनि आफूलाई केही क्षण सम्हाल्न सकेनन् । भ्वाइस अफ नेपाल सिजन ५ मा टीम मिलन नेवारबाट विनोद राई, टीम प्रमोद खरेलबाट नगेन लिम्बू, टीम राजेशपायल राईबाट बाँकी छैठौँ पातोमा

कोरोनाको नयाँ भेरियन्ट फैलिदै

काठमाडौँ - छिमेकी राष्ट्र दक्षिणको इण्डिया र उत्तरको चीनमा कोरोनाको नयाँ भेरियन्ट देखापरेको जनाइएको छ । नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले छिमेकी देशमा देखिएको कोरोनाको नयाँ भेरियन्टबाट सुरक्षित रहन नेपालमा सजकता अपनाउन आग्रह गरेको छ । जसको कारण भारत र चीनमा कोरोनाको नयाँ भेरियन्ट जेएन -१ फैलिरहेकाले

नेपालमा पनि फैलिन सक्ने भन्दै मन्त्रालयले सजकता अपनाउन आग्रह गरेको हो । स्वास्थ्य मन्त्रालयका प्रवक्ता डा प्रकाश बुढाथोकीले भीडभाड हुने स्थान मेला, भोज, पार्टीलगायतमा मास्कको प्रयोग गर्न, भौतिक दूरी कायम राख्न र हातको सरसफाइमा ध्यान दिन सबैलाई अनुरोध गरेका छन् । प्रवक्ता डा. बुढाथोकीले नेपालमा अणुवांशिक

बाँकी छैठौँ पातोमा

युवापुस्ता सबै विदेशमा, देश बनाउने कसले ?

अनुसा थापा

नेपालमा ठूलूला शैक्षिक संस्था छन्, जहाँ गुणस्तरीय अध्ययन हुन्छ। पछिल्लो समय शिक्षा क्षेत्रमा व्यक्तिहरूले धेरै लगानी गरेका छन्। सरकारले पनि सरकारी शैक्षिक संस्थालाई गुणस्तरीय शिक्षाको थलो बनाउन प्रयास गरिरहेको छ। तैपनि, विद्यार्थीहरू विदेश जाने कम रोकिएको छैन।

माध्यमिक शिक्षा पूरा हुनेवित्तिकै विद्यार्थीहरू बाहिर जाने प्रवृत्तिले नेपालका विश्वविद्यालयहरू रित्तिँदै गएका छन्। यता, शैक्षिक संस्थामा गरिएको लगानी बालुवामा पानी बनेको छ। केही समययता पढ्नका लागि विदेश जाने 'ट्रेण्ड' नै बनिसकेको छ। एउटा साथी विदेश गएपछि अर्कोपनि विदेश हानिहाल्छन्।

विदेश पढ्न जाने नाममा वर्षेनि अरबौं रुपैयाँ बाहिरिरेको छ। सरकारले पढ्नका लागि पठाएको विद्यार्थी सबै विदेशमै 'सेटल' भएका छन्। अमेरिका, अष्ट्रेलिया, क्यानडालगायत विभिन्न युरोपेली मुलुक पुगेका विद्यार्थीहरू नेपाल फर्किन चाहँदैनन्। जसका कारण मुलुकमा दक्ष जनशक्तिको अभाव भएको छ।

उनीहरूले न पैसा पठाउँछन् न आफू फर्केर आउँछन्। यसले त मुलुकलाई ठूलो घाटा लागिरहेको छ। पैसा त पठाएनन् तर उनीहरूले आफूसँग भएको सीप पनि नेपालमा ल्याएर प्रयोग गर्दैनन्। उल्टो यहाँ भएको सम्पत्तिसमेत बेचेर लैजान्छन्। आफ्ना बुवाआमाको जायजैथो बेचेर उनीहरूले त्यहाँ घरजग्गा किन्छन्।

देशको अर्थतन्त्र धरासायी बन्नुमा पढ्ने नाममा विदेश जानेहरूको ठूलो योगदान छ। २० देखि ३० लाख रुपैयाँ खर्च गरेर विद्यार्थीहरू विदेश पुगेका छन्। राज्यले विदेश गएकाले आएर देशमा केही गर्लान्, आफूसँग भएको सीप प्रयोग गर्लान् भनेर पठायो। तर, ठ्याक्कै उल्टो भयो।

उनीहरू उत्तिको वातावरणमा

रमाउने भए। जसका कारण उनीहरू फर्केर आउन चाहँदैनन्। यसले गर्दा राज्यलाई दुईटा क्षति भएको छ। प्रथम: मंहगो विदेशी मुद्रा पनि बाहिरियो, दोस्रो: जनशक्ति पनि बाहिरिए। मुलुकलाई संकटतिर धकेलेर सबैले आ-आफ्नो मनोमानी चलाएका छन्।

पढ्ने नाममा नेपाली पैसा विदेश गयो, व्यापारका नाममा पनि। निर्यातको चौब्वर त आयात छ। अरु देश धमाधम सामान निर्यात गरेर आफ्नो अर्थतन्त्र मजबुत बनाइरहेका छन्। हामीचाँहि विद्यार्थी 'निर्यात' गरिरहेको छौं। व्यापार घाटा बढ्दो छ। तैपनि सरकारलाई फरक परेको छैन।

विद्यार्थीहरूलाई कक्षा १२ सम्म यहीँको पढाइ राम्रो हुन्छ। त्यसपछि नराम्रो भइदिन्छ। विदेश जान जो पाइयो। ऋणधन गरेर विदेश जान्छन्, तर देशमै केही गरौं भन्ने सोच उनीहरूमा छैन। विदेश जाने पैसा यही लगानी गरेर एउटा सानोतिनो व्यापार-व्यवसाय गर्न उनीहरूलाई लाज लाग्छ।

अर्कोको देशमा गएर जे गर्न पनि तयार हुन्छन्, उनीहरू। सरकारी जागिरले आफ्ना सन्तान सरकारी शैक्षिक संस्थामा पठाउनुपर्ने प्रावधान छ। राजनीतिक दलको हकमा पनि त्यही हो। तर, सरकारी कर्मचारीहरूले मंहगामंहगा विद्यालयमा आफ्ना छोराछोरी पढाइराखेका छन्। तिनकै छोराछोरी पढ्ने नाममा विदेश दौडिडहरेका छन्।

अवस्था यस्तो कि, बाबुआमा वित्ते भनेपनि हप्ता दिनसम्म छोराछोरी आइपुर्दैनन्। स्वर्गीय नेकपा एमालेका उपाध्यक्ष एवं पूर्व सभामुख वित्तिको दुई दिनपछि मात्र दाहसंस्कार गरिएको थियो। उनको छोराहरू बाहिर थिए। विदेशी नागरिकता तथा राहदानी लिइसकेकाहरूले नेपाल आएर नौटंकी गरेको उदाहरणहरू पनि छ।

यसको सुहाउँदो पात्र रवि लामिछाने हुन्। देशका लागि ज्याने दिन भाषण गर्ने लामिछानेले नेपाली

जनतालाई कसरी भुङ्गोमा राखे ? भन्ने कुरा खुल्दै छ। विदेशी नागरिकता र राहदानी लिइसकेका उनको एकपछि अर्को काण्ड बाहिरिँदै छ। शुरुवातदेखि नै विवादमा तानिएका उनको असली रूपमा जनताले विस्तारै देखिरहेका छन्।

देशको लागि केही गर्छु भनेर अमेरिकी नागरिकता र राहदानी त्यागेर नेपाल आएको भन्ने उनी त्यता ठग्न नपाएपछि यता आएको त स्पष्ट छ। विदेशमा काम गर्नुपछि, ठग्न पाइँदैन। अब यहाँ त हाउडे गफ ठोकेर जनताको आँखामा कालोपट्टी बाँधेर खान पाइयो। नेपाल आएपछि पत्रकारिता गरे।

विदेशवाट केही नेपालीको उद्धार गरेजस्तो गरेर बाहवाही बटुले। त्यसपछि राजनीतिमा होमिए। पुराना नेताहरूले काम नगरेर जनता वाक्कदक्क थिए, उनले पनि धमिलो पानीमा माछा मारिहाले। राजनीतिमा प्रवेश गरेको छोटो समयमै सांसददेखि गृहमन्त्रीसम्मको यात्रा तय गरे।

सुशासन र सदाचारिताको बारेमा लामोचौडा भाषण गर्ने उनीसँगै नेपाली नागरिकता र राहदानी नभएको खुल्यो। त्यसपछि अदालतले सबै पद चैत पारिदियो। अनि गएर नागरिकता लिए। देशमाथि घात गर्ने र जनताको आँखामा धुलो भोक्ने व्यक्ति नेपाल फर्किएकोभन्दा नफर्किएको बेस्।

चितवनमा दुईपटक निर्वाचन गर्नुपर्‍यो। राज्यको ढुकुटीको दोहन भयो। अर्कोतिर दोहोर्‍याएर चितवनवासीले भोट हाल्नुपर्‍यो, बेकारको सास्ती। भित्रीदेखि बाहिरी आवरणसम्म भुटले ढाकिएको व्यक्ति नेपाल आउँदा ठूलो क्षति भयो। एक जना गायकले गीत गाएका थिए,'लुट्न सके लुट कान्छा, नेपालमै छ छुट'।

लुट्ने दिमाग भएकाहरू मात्रै नेपाल फर्किएका छन्। नेपालीहरू आफू केही नगर्ने र अरुमाथि हिलो छ्याप्ने काममा अब्बल छन्। देशमा पढेलेखेको संख्या बढेको छ। तर, तिनले के गरे ? देशका नेताहरू

कामचोर भए, केही गरेनन् भन्नबाहेक नेपालीले केही जानेनन्। माध्यमिक तहमा पढिरहेका अधिकांश विद्यार्थी भन्छन्,'देशमा केही गर्ने वातावरण छैन, हामी बाहिर जान्छौं'।

बाबुआमा पनि छोराछोरीलाई बाहिर गएका आमाबुवाहरू घमण्ड गर्छन्। अरुमाथि हिलो छ्याप्दैमा परिवर्तन हुँदैन। विदेश गएकाहरू उतै रमाइहाल्छन् अनि देश कसले हेर्छ ? पढेलेखेका युवापुस्तासँग लड्ने आँट छैन। परिवर्तनको सोच उनीहरूसँग छैन।

अनि बुढाखाडाले मौका पाउनु स्वाभाविकै हो। अमेरिका, अष्ट्रेलिया यत्तिकै विकसित बनेको होइन। त्यहाँको नेतृत्व, युवापुस्ता सबैको मेहिनेतले आज अमेरिका, अष्ट्रेलिया त्यहाँ पुगेको हो। नेपालमा त्यो अवस्था नै भएन्। सोच र सीप भएका विदेशमा छन्, बुढाबुढी, बालबच्चा मात्रै मुलुकमा बाँकी भएका छन्।

मुलुकका कलेजहरू धरासायी बनिरहेको छ। तर, निजी कलेज सञ्चालकहरू सरकारलाई घघ्छचाउन सक्दैन। राज्य सञ्चालकहरू विद्यार्थीहरूलाई विदेश जानवाट रोकनुपर्छ, भनेर भाषण गरिरहेका हुन्छन्। तर, खोइ त योजना ? जुन देशमा युवाशक्ति हुँदैन, त्यो देशको विकास सम्भव छैन।

बाहिरी देशको रणनीति नेपालका नेताहरूले कहिले बुझ्ने ? अमेरिका, अष्ट्रेलियाले अन्य मुलुकको पैसा पनि लग्यो, जनशक्ति पनि तान्यो। त्यहाँका नेताहरूले ती जनशक्तिसँग भएको सीप, क्षमताको प्रयोग गरेर आफ्नो देशलाई उचाइमा पुर्याए। उनीहरू दिनप्रतिदिन विकासमा फड्को मारिरहेका छन्, हामीचाँहि हेरेको हैरैन।

विकसित देशमा काम गर्नका लागि अन्य मुलुकमा जाँदैन। उनीहरू घुम्न जान्छन्। नयाँ-नयाँ कुरा सिक्छन् अनि आफ्नो देशमा प्रयोग गर्छन्। नेपालमा ठ्याक्कै उल्टो छ। अभिभावकहरू जसरी हुन्छ छोराछोरी बाहिर पठाउनमै ध्याउन्न छन्। छोराछोरी अमेरिका, अष्ट्रेलिया पठाएका अभिभावक युद्ध जितेभैं गर्छन्।

जबसम्म अष्टेरो पढैन, तबसम्म अभिभावकलाई छोराछोरी आफ्नो साथमा भए-नभएको फरक पढैन। विरामी हुँदा, गाढोसाढो पर्दा मात्र उनीहरूलाई छोराछोरी बेकारमा पठाएभैं हुन्छ। अर्कोको बाबुआमालाई कसले हेर्छ ? नेपालको राजनीतिक प्रणाली कसको कब्जामा छ ? युवा पुस्ताले फर्केर हेरेका छन् ?

कोही गुण्डा पृष्ठभूमिवाट आएका छन्, कोही गुलेली हिकोएर राजनीतिमा प्रवेश गरेका छन्। कसैले आठ कक्षा मात्र पढेका छन्, कसैले टाउको हल्लाउनवाहेक केही जानेका छैनन्। यस्तावाट विकास खोजेर हुन्छ ? विहे नगरेकाहरू देशको महान् नेता रे ! नेताले विहे गरोस् कि नगरोस्, जनतालाई के मतलब ?

जनतालाई नेताहरूले भ्रम छरिरहेका छन्। उनीहरूको भ्रम चिर्न सक्ने कोही पनि जन्मिएकै छैनन् जस्तो छ। एउटा उखान छ,'जुन जोगी आएपनि कानै चिरेको'। रवि लामिछाने, गगन थापा, महेश बस्नेत, केपी ओली, शेरबहादुर देउवा, पुष्पकमल दाहाल, माधव नेपाल, ज्ञानेन्द्र शाहीजस्तावाट देश विकास हुन्छ भनेर कल्पनै नगर्दा बेस्।

भक्तपुर

अर्थतन्त्र

उच्च शिक्षा हासिल गर्ने वातावरण राज्यले बनाउनु पर्ने

काठमाडौं - नेपाल इन्जिनियरिङ कलेज मुनाफारहित सामाजिक शैक्षिक संस्थाका रुपमा सञ्चालित छ। यस कलेजवाट सिभिल इन्जिनियरिङ र सिभिल एण्ड रुरल इन्जिनियरिङको अध्ययन पुरा गरेका विद्यार्थीहरूलाई अस्ति विदाइ गरिएको छ। यस कलेजले शुक्रवार एक कार्यक्रमको आयोजना गरी सिभिल इन्जिनियरिङ र सिभिल एण्ड रुरल इन्जिनियरिङका १८ औं व्याचका १९२ जना विद्यार्थीहरूलाई विदाइ गरेको हो। कलेजको स्नातक अध्ययन पूरा गरी बिदा हुनेहरूमा सिभिल इन्जिनियरिङमा १४४ तथा सिभिल एण्ड रुरल इन्जिनियरिङमा ४८ जना रहेका छन्।

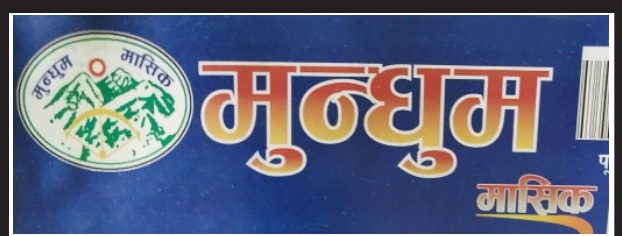
विदाइ कार्यक्रममा बोल्दै वक्ताहरूले मुलुकको विकासमा दक्ष जनशक्तिको खाँचो रहेको औल्याउँदै उत्पादित जनशक्तिहरूलाई स्वदेशमै बसेर काम गर्न सुभाए। इन्जिनियरिङका क्षेत्रमा नयाँ नयाँ अवसरहरू सिर्जना गर्नुपर्ने तथा स्वदेशमै स्नातक पछिको उच्च शिक्षा हासिल गर्ने वातावरण राज्यले बनाउनु पर्नेमा जोड दिदै राज्यले उत्पादित जनशक्ति व्यवस्थापनमा चासो नर्दिदा युवाहरू पलायन भइरहेको भन्दै वक्ताहरूले नेपालमा अब मेगा प्रोजेक्टहरू सञ्चालन गरिनु पर्ने बताएका थिए।

सो कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि पोखरा विश्वविद्यालयको विज्ञान तथा प्रविधि संकायका डीन डाक्टर राजेश ठकुराठीले विद्यार्थीहरूलाई इन्जिनियरिङका जुनसुकै पेशा व्यवसायमा आवद्ध हुँदा त्यो पेशा र व्यवसायको इथिक्स र मर्यादा राखेर काम गर्न सुभाए। 'जुनजुन पेशा व्यवसायमा आवद्ध हुन जाँदै हुनुहुन्छ त्यो पेशा व्यवसायको इथिक्सलाई मेन्टेन गरिदिनु होला, अनुशासन मेन्टेन गरिदिनुहोला, जसले पहिलो नम्बरमा कलेज दोस्रो नम्बरमा विश्वविद्यालयको शानलाई उच्च राख्न तपाईंहरूको योगदान हुन्छ।' पोखरा विश्वविद्यालयवाट अध्ययन पूरा गरेका जनशक्तिहरू देश-विदेशमा राम्रा संस्थाहरूमा काम गरेको, व्यवसाय गरेको, सफल भएको उदाहरणहरू रहेको डीन ठकुराठीले बताएका थिए। यसैगरी

डीन ठकुराठीले नेपालको शिक्षा प्रणाली खासगरी विश्वविद्यालयका पाठ्यक्रमहरू समयानुकूल नभएको केही हदसम्म स्वीकार्दै कामै नलाग्ने भन्ने नभएको जिकीर गरे। 'पाठ्यक्रम नराम्रो हैन। सुधारन जरुरी छ।' पाठ्यक्रम सुधार गर्नुपर्ने, विद्यार्थी मैत्री बनाउनु पर्ने, अनिङ र लनिङ सँगसँगै लैजानु पर्ने भएपनि विश्वविद्यालयले सोचेअनुसार गर्न नसकेको डीन ठकुराठीको भनाई छ। नेपाल इन्जिनियरिङ काउन्सिलका उपाध्यक्ष डा. विकास अधिकारीले पछिल्लो समय नेपालमा इन्जिनियरिङ शिक्षामा विद्यार्थीहरू घट्दै जानुमा विद्यार्थीहरूको भन्दापनि राज्यको भूमिका बढी जिम्मेवार रहेको बताए। कक्षा एकमा सय जना विद्यार्थी भर्ना हुँदा १२ कक्षासम्म पुग्दा ६० जना मात्र हुन आउने बताउँदै उपाध्यक्ष अधिकारीले करिब ४ लाख विद्यार्थीले कक्षा १२ को परीक्षा दिँदा ५० प्रतिशत उत्तीर्ण भएकोमा ती मध्ये अधिकांश विदेश पढ्न जानु चिन्ताजनक रहेको बताउँदै '४ लाखले परीक्षा दिँदा २ लाख उत्तीर्ण भए, ती मध्ये १ लाख २५ हजार विद्यार्थी नो अब्जेक्सन लेटर लिएर विदेश जान तम्तयार भएर बसेका छन्।' ७५ हजार विद्यार्थी मध्ये २० हजार प्राविधिक शिक्षा लिन योग्य रहेकोमा इन्जिनियरिङ शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको संख्या ५ हजार मात्रै रहेको अधिकारीको दावी छ। काउन्सिलले देशभरका इन्जिनियरिङ कलेजहरूमा १० हजारको हाराहारीमा विद्यार्थी पढाउन अनुमति दिएपनि ५० प्रतिशत विद्यार्थीहरू मात्र उपलब्ध हुनुमा विद्यार्थीको भन्दा पनि पोलिसी लेवलमै कमजोरी रहेको जनाउँदै आमनागरिकको जीवनस्तर नै परिवर्तन गर्ने नयाँ पुस्ताले मार्ग गरे अनुसारका ठूला प्रोजेक्टहरू नेपालमा बन्नुपर्नेमा जोड दिए। 'अब ठूलूला सडक, जलश्रोत, कृषि र वनसम्बन्धी परियोजनाहरू बन्नुपर्छ। एउटै आयोजनामा ५ हजार इन्जिनियरहरूले एक साथ काम गर्नुपर्छ। नेपालमा विद्यार्थी टिकाउन र विकाउन पोलिसी लेवलमा ठूलै सुधार गर्नुपर्ने औल्याए। यस्तै

कार्यक्रममा कलेजका कार्यवाहक प्राचार्य दुर्गाप्रसाद भण्डारीले विद्यार्थीहरू नै कलेजको ब्राण्ड एम्बेस्डर भएको बताउँदै आ-आफ्नो विषयमा इमान्दार भएर काम गर्न आग्रह गरे। आचारसंहितामा रहेर व्यवसायिक जीवन अगाडि बढाए हरेक क्षेत्रमा सफलता प्राप्त गर्न सकिने भन्दै कलेजलाई समय-समयमा सल्लाह सुझाव दिन आग्रह गरे। त्यस्तै नेपाल सरकार शिक्षा मन्त्रालयद्वारा गठित कलेज सञ्चालन समिति सदस्य दिनेश खनालले विद्यार्थीहरूले कलेजमा हासिल गरेका ज्ञान, सीपलाई सबैभन्दा पहिला आफ्नै मातृभूमिमा प्रयोग गर्न सुभाए। त्यस्तै कार्यक्रममा विद्यार्थी तानिया लामिछाने, संगीता रानाभाट, आस्था ढुङ्गाना, दिनेशकुमार यादव लगायतले कलेजमा अध्ययन गर्दाका अनुभवहरू सुनाएका थिए। कार्यक्रममा सिभिल इन्जिनियरिङ विभागका प्रमुख रमेश खनाल, सिभिल रुरल इन्जिनियरिङ विभागका प्रमुख अनिल श्रेष्ठ, एंशोसिएट प्रोफेसर सचिन श्रेष्ठले इन्जिनियरिङ विषय, संभावना र अवसरका बारेमा बोलेका थिए।

विदाई कार्यक्रममा संगीता रानाभाटलाई सिभिल एण्ड रुरल इन्जिनियरिङ, वाटर एण्ड स्टक्चर अवार्ड दिइएको थियो। उनले नितिन कर्णसँग संयुक्त रुपमा सिभिल साइन्स अवार्ड पनि प्राप्त गरिन्। त्यस्तै, अञ्जली पाण्डेलाई चेयरमेन प्राइड गोल्ड अवार्ड, आस्था ढुङ्गानालाई सिभिल प्रोगाम टपर अवार्ड, सुस्मी श्रेष्ठलाई सिभिल साइन्स अवार्ड तथा अजय कुमार यादवले जियो-टेक अवार्ड प्राप्त गरेका थिए।

भाषा- लिपी, संस्कार-संस्कृति, धर्म-कर्म लगायतका विविध पक्ष बारे जानकारी लिन “मुन्धुम मासिक” खोजीखोजी पढौं !!

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेड

द्वारा प्रवर्द्धित

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

जि.टि. ग्याँस

ISI स्टाम्पको निज बहिर् दर कोट नै बीडमा रिलको जाली भएको ३ टुकटो हो.उत्कृष्ट

उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर

पुम प्रत्येक वर्ष न न सकिने प्लास्टिक मिल भएको रिलिफर

कम्प्युटर प्रसिध्दित वल्लो पल्लव, तौलमा सट्टै जाला टाका हुनुको

नेटो काल्डनको अन्तर इन्भेस्टिङ रिमिटेड

कुनै काल्डन

काल्डन काल्डन काल्डनको काल्डन

काल्डन काल्डन, काल्डनको काल्डन काल्डनको काल्डन

काल्डन काल्डनको काल्डन

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट साथ बस्तुहरू

नेपाल सरकार

प्लान्ट क्वारेन्टाइन तथा विषादी व्यवस्थापन केन्द्र

हरिहरभवन, ललितपुर।

“मातृभाषाको उन्नति नगर्ने जातिको पतन र विनाश हुन धेरैबेर लाग्दैन ।”
- वाल गंगाधर तिलक

“नारी मात्र पुरुषको पत्नी होइनन्, उनी राजनीतिक नेता, कार्यकर्ता पनि हुन् ।”
- क्रुप्सकाया

सम्पादकीय

दलहरूले मतैक्य कायम नगर्नुको विकल्प के ?

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संविधानतः निर्माण भएको संघीय संसद्को माथिल्लो सदन राष्ट्रिय सभाको निर्वाचन आगामी माघको दोस्रो मध्यसातामा समापन हुँदैछ । यस चुनावको तयारीमा निर्वाचन आयोग युद्धस्तरमा काम गरिरहेको छ । यसै अनुरूप निर्वाचन क्षेत्र तोक्ने, निर्वाचन अधिकृत नियुक्ति गर्ने, मतभार निर्धारण गर्ने र मतदाताको नामावली प्रकाशन गर्ने कार्य लगभग पूरा गरी सकेको अवस्था छ । यहीं सिलसिलामा निर्वाचन आयोगले संविधान अनुसार मतदातामा स्थानीय तह, सरकारको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, नगर प्रमुख, नगर उपप्रमुख र प्रदेश सांसदहरू रहेका छन् । उनीहरूको मतभार स्थानीय जनप्रतिनिधिको १९ र प्रदेश जनप्रतिनिधिको ५३ निर्धारण गरी सकेको अवस्था छ । यहीं चुनावको विषयलाई लिएर अहिलेको सत्ता घटक गठबन्धन भित्र रस्साकस्सी भइरहेको आभास गर्न सकिन्छ । यसले नेपाली राजनीतिक वृत्तमा पुनः अस्थिर राजनीतिक वातावरण सिर्जना त हुदैन भन्ने प्रश्न पनि त्यति कै उज्जिएको छ । यसो हुनुको मूल कारण गठबन्धन सरकार गठनका गरिएको समझदारी र सम्झौतालाई ठूला भनिएका दलले बिसर्दै आफ्नो अहम्ता प्रदर्शन गर्नु हो भन्ने आकलन गर्न सकिन्छ । यसर्थमा मुख्य रूपमा गठबन्धनको मुख्य घटक नेपाली कांग्रेसको सभापति शेर बहादुर देउवा र सरकारको नेतृत्व गरिरहेको नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष तथा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डले प्रमुख प्रतिपक्ष नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीसँग भेट गरी रिक्त सिट २० मध्ये १९ सिट बाँडफाँड गर्ने छलफल भएपछि त्यस्तो स्थिति सिर्जना भएको हो । तर पनि गठबन्धनमा रहेका जनता समाजवादी पार्टी, नागरिक उन्मुक्ति पार्टी, जनमत पार्टी, नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी, लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी लगायतले विरोध जनाएका थिए । त्यस लगत्तै रिक्त रहेको सिटमा गठबन्धन दलका साभा उम्मेदवारी चयन गर्ने सम्बन्धमा बैठक बसी सिट बाँडफाँड भएको कुरा सार्वजनिक भए पनि गठबन्धनका केही दलले असन्तुष्टि जनाएका छन् । यसरी गठबन्धनको बैठकले रिक्त सिटमा साभा उम्मेदवार तोक्ने भनिएपनि गठबन्धन भित्रकै ठूला भनिएका नेपाली कांग्रेसका देउवा र नेकपा माओवादी केन्द्र तथा सरकार प्रमुख प्रचण्ड भने आन्तरिक रूपमा नेकपा एमालेलाई राष्ट्रियसभामा क्लिनचिट (शून्य)को स्थितिमा पु-याउन नहुने कुरामा एकमत भएकाले पनि गठबन्धन भित्र तिकता उत्पन्न हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ । यिनै रणनीति मुताबिक गठबन्धन भित्रका ठूला भनिएको कांग्रेस र नेकपा माओवादी केन्द्र अधि बढ्ने हो भने राष्ट्रियसभाको चुनाव सक्दिना-नसकिदै गठबन्धन टुट्नफुट्न सक्ने प्रवल सम्भावना देखिएको छ । जर्बिक, रुपान्तरित संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक व्यवस्थाको संस्थागत स्थायित्व, संविधान पूर्ण कार्यान्वयनसँगै संघीयताको रक्षा गर्ने, आमनागरिकका सबैधानिक हक, अधिकार संरक्षण गदै समानुपातिक समावेशी, धर्म निरपेक्षता जस्ता सवाललाई ठोस रुपमा कार्यान्वयन गराउदै असंवैधानिक गतिविधिको अन्त्य गर्ने प्रतिवद्धतासमेत मिथ्या हुने देखिन्छ । यसले आमनागरिकले उठाइरहेको सहअस्तित्व र पहिचानको मुद्दासमेत ओभरलमा पार्न सक्ने सम्भावना देखिएको छ । नकि, दम्भ अनि राज्य शक्तिको आडमा बहुसंख्यक नेपाली नागरिकको मागलाई बेवास्ता गदै अहिलेको शासन पद्धति बेठीक भएको र केही अतिवादी पुरातन सोचका राजनीतिक पार्टी, धार्मिक संस्था, व्यक्तिसँगको मिलोमतोमा फासिस्ट व्यवहार प्रदर्शन गदै गठबन्धन बनाउन बाध्य पार्ने संघीय संसदको प्रमुख प्रतिपक्षसँग पुनः काध जोड्नु राजनीतिक अस्थिरता निम्तिन सक्ने संकेत हो भन्दा अन्यथा नहोला । यसरी कांग्रेस र नेकपा माओवादी केन्द्रले किन त्यस्तो रणनीति अधि सार्दै छन् त, भन्ने जिज्ञासा यतिखेर राजनीतिक वृत्तमा बहसको विषय बनिरहेको छ । यस्ता कार्यले केही संकिर्ण र अतिवादी प्रवृत्तिका राजनीतिक दल, अभियन्ता धार्मिक संघसंस्था, असहिष्णुताको पक्षधरहरूलाई मलजल पुर्न सक्ने देखिएको छ । अतः त्यस्ता प्रकृति, उद्घण्डता र वैमनश्यता उत्पन्न गराउन सक्ने तत्वको पहिचान गरी निश्चित समयका लागि गठबन्धन गरी देशमा राजनीतिक अस्थिरता हुनबाट अधि बढेका दलहरूले अझ मतैक्य कायम राख्दै अधि बढ्नुको विकल्प छैन । अन्यथा देशमा राजनीतिक अस्थिरतासँगै, कमिशनखोरी, कालोबजारी, तस्करी, ढिलासुस्ती, भ्रष्टाचार जस्ता बेथिति कहिल्यै

नेपाल आर्मी, इण्डियन आर्मी, ब्रिटिस आर्मी, सिंगापुर प्रहरीलगायत विभिन्न शारीरिक फिटनेशको लागि हामीलाई सम्झनुहोस् ।

MASTER RAJESH RAI
Owner/Training Director

GURKHA FITNESS & EDUCATION CENTRE

Seti Badh Marga Deep-16, Pokhara

+ 977 - 61 - 442292, 442293
+ 977 9803370473

E-mail : rajrajesh56@yahoo.co.uk
www.facebook.com/gurkhatraining

दक्षिणका काग, उत्तरमा राग

संकेत कोइराला

एकादिन बादशाह अकबरले राजसभा बोलाएर भारदारहरूलाई प्रश्न गरे- ‘ल भन दिल्लीमा कागको संख्या कति होला ?’ बादशाहको अनपेक्षित जिज्ञासाले सबै अक्क न बक्क परे । कागको संख्या गन्नुको कुनै प्रयोजन नै नभएकाले कसैलाई हेक्का नहुनु स्वाभाविकै थियो । यत्तिकैमा वीरवल राजसभामा टुप्लक्क देखा परे । उनलाई देखासाथ राजाले यही प्रश्न तेर्स्याए । बादशाहको प्रश्न फर्न नपाउँदै वीरवलले उत्तर दिए- ‘पृथ्वीनाथ ! दिल्लीमा यतिखेर सबै मिलाएर तीस हजार नौ सय असी काग छन् ।’

यस्तो कठिन प्रश्नको सहजै उत्तर पाएर राजा सशक्त हुँदै प्रश्न सोध्छन्- ‘तिमीले त गनेकै जस्तो गरी प्याइ बतायौ । काग गनेर बस्ने फुसंद तिमीलाई कहिले भयो ? कसरी गन्यौ ? यदि तिमीले भनेको संख्या एक मात्र तलमाथि भयो भने त्यति नै रूपियाँ दण्डित गरिने छ ।’

बादशाहको शंका निवारण गदै वीरवलले भने- ‘शहरमा कागको संख्या मैले भने जति नै हो । यदि सरकारले गन्दा कम या ज्यादा भए म जिम्मेवार हुने छैन किनभने कोही परदेश गएका भए घट्न सक्छ, कतैबाट पाहुना आएको खण्डमा बढ्न सक्छ । यदि यो दुवै नभएको स्थितिमा मेरो गन्तीमा फरक पर्दैन ।’ वीरवलको तर्कपूर्ण उत्तरबाट राजा मौन भए ।

नेपालको संघीय गणतान्त्रिक व्यवस्था र वीरवलको काग गनाई ठ्याक्कै उस्तै भएको छ । नेपालको राजनीति दिल्ली, चीन, अमेरिका र युरोपका यस्तै प्रयोजनहीन काग गनेर उनीहरूको रंग खुट्याउनमै अल्मलिएको दशकौं भइसक्यो । एकाध दिन अघिकै उदाहरण हेरौ न । भारतीय विदेशमन्त्री एस. जयशंकरको दर्शनभेटमा सबै ताँती लागे । जसले त्यो अवसर पानउन ‘राष्ट्रघात’को जामा पहिरिएर सराज्ज उत्रिए ।।सन सत्तामा आफ्नो खेलोफड्को नचल्ने भएपछि हरेक नेतामा माटोको माया थामिनसक्नु भएर उम्लिने परम्परा पुरानै हो । समकालीन नेताले भारत र चीनसँग बुझेको कूटनीतिको अन्तिम ज्ञान भनेको स्वतन्त्रता दिवसमा बाँडिने स्कुल बस, एम्बुलेन्स, एकाध छात्रवृत्ति छिट्टयाएर पारिवारिक र राजनीतिक उन्नयनमा उपयोग गर्नु नै हो । यो अवसरबाट बन्चित उत्तरको खाँडो जगाएर अर्को खरानीमा आगो उधिन थालेका छन् ।

भारत र चीनलाई डिलर बनाएपछि मात्र नेपालमा खुद्रे व्यापार चल्छ भन्ने मानसिकतामा कहिल्यै परिवर्तन आएन । हिमालसम्मको उत्तरी सीमालाई आफ्नो देशको फैलावट मान्ने जवाहरलाल नेहरू डकिट्न र हातका पाँचवटा औलामध्ये एउटा औला नेपाल ठान्ने

माओत्सेतुङको कूटनीति उनीहरूकै देशमा खोटो मोहोर भइसक्दा पनि हामी भने पुछपाछ गरेर त्यसैलाई शालिग्राम मानेर पुजिरहेका छौं ।

उत्तर- दक्षिणमा पानी पर्दा यहाँ छाता किल्नेहरूको संख्या बढ्नुको प्रयोजन पनि त्यही नै हो । खुसांनी स्वभावैले पिरो हुन्छ । चिनी गुलियो हुन्छ भन्ने कुन उल्लूलाई थाहा नहोला । तर यहाँको राजनीति हाँक्ने सारथीहरूले दशकौं देखि खुसांनी पिरो र चिनी गुलियो भनेर भाषण गर्दा पररेर ताली पाइरहे ।

शनिवारको भोलिपल्ट आइतवार आउँछ भन्नेहरू क्रान्तिकारी वरिए । बाउछोरा, दाजुभाइ, लोने स्वासीले देशको कार्यकारी पद बाँड्नुँड गरेर खाएको दृश्यलाई नेताहरूले ‘लोकतन्त्रको सुन्दर पक्ष’ भनेर धुलो उडाउँदा त्यही धुलो तिलक मानेर शेचन गर्नु आज्ञाकारी नागरिकको कर्तव्य बन्यो ।

सत्तारोहण हुँदा लोकतन्त्र फलेको फुलेको देख्ने सत्ताबाट फर्नासाथ लोकतन्त्रमा खग्रास ग्रहण लागेको भन्दै भाउन्न हुनेहरू अब्वल दर्जाका साधक भए । नेपालमा यस्तो लोकतन्त्र आयो कि चुनावमा तेस्रो स्थान प्राप्त गरेको दललाई सत्ताको चाभी दिएर पहिलो दल खजान्ची बन्न बाध्य छ ।

दोस्रो स्थान प्राप्त दल देश दर्शन नामको ‘पिकनिक’ सिध्याएर तिने फोटा सामाजिक सञ्जालमा हालेर आत्मरतिमा व्यस्त छ । ‘वा’को तमासाले तामा सत्ताबाट ओरालो लागेको एमाले अहिले ०८४ सालको अनिश्चित भविष्यको हिसाब किताब कोरेर बसिरहेको छ । उसलाई यो पनि थाहा छ- वरु सर्पवाला लुँडो खेलमा विजय निश्चित हुन सक्ला तर संसदीय चुनावको प्रक्षेपण सहज छैन ।

भोदौ जाँदा अब एउटा यस्तो घडी आउने छ, सत्तालाई जागिर ठान्नेहरूले पेन्सनको सुविधा दिलाएर राजनीतिलाई विधिवत जागिरमा रुपान्तरण गर्ने छन् । नेपालको राजनीतिमा अब के हुन्छ ? यही अमूर्त र त्रासदी प्रश्नको उत्तर खोज्दाखोज्दै नातिपुस्ता हजुरबामा परिणत हुँदा पनि भेउ नपाई धर्तीबाट विदा हुनेछन् ।

स्याल कराउने र कुखुरो हराउनेको उक्ति नै हाम्रो राजनीतिको जमिन प्रमाणित हुनु नेपालीको दुर्भाग्य नियति दुखद हो । हाम्रा नेता दशगजाका पोके व्यापारीजस्तै हुन । यिनीहरू भारत, चीन, अमेरिका मात्र होइन, वोकोहराम, अलकायदा, छोट्टा राजन, पण्डा, पादरी, लामा सबका प्रसाद भ्याइदिन्छन् । आफू प्रतिनिधित्व व्यवस्थापिका र कार्यपालिकाको गर्छन्, शक्तिशाली न्यायालय बनाउँछन् । सिंहदरबारभित्रका बडेमाका घर र दलहरूका पार्टी कार्यालयले त गुठीभन्दा माथिको हैसियत नै पाउन सकेनन् ।

फर्सीले चुलेसी, चुलेसीले फर्सी जे काटेपनि आखिर मनै नेपालीको न्याय हो । नेपालका हरेक अंग भुत्ते बनाउने रणनीतिमा प्रचण्डलाई सतप्रतिशत सफलता मिल्दै आएको छ । उनी त तातो ताउलोको हनवेनाँ हुन । आखिर स्वार्थसमूहले सर्वत्रले बाजी माँदै गएको छ ।

हितलर, मुसोलिनी, इदिअमिन, विन लादेन, सद्दाम हुसेनदेखि जंगबहादुरसम्मका पात्र कुनै दिन दालभात डुकू पीडित थिए । यस्तै अवसरवादी र छाते च्याउजस्तो मनोविज्ञानका मानिसहरूको भीडले उनीहरूलाई निर्दयी शासक बनायो । साँचो अर्थमा नेताहरू कार्यकर्तामाझ घोडाभन्दा अधि देखिएको बग्गीजस्ता भएका छन् । तर मुखुण्डो फरेर अनुहार त किन किन फेरिन्थ्यो र ? आफ्नै चेलै चपाटीहरूको नजरमा उनीहरू निर्देशित रोबर्टभन्दा माथि उठ्न सकेका छैनन् । वरु तिनीहरूको चरित्र दूधचोर विरालाको जस्तो भएको छ । जसले दूध खाएको देखिदैन तर कुट्टाई खाएको सबैले देख्छन् ।

यदि राजनीतिमा नैतिकता नामको कुनै पदार्थ जीवित हुन्थ्यो भने समकालीन राजनीतिका सारथीहरूले नाकका चालमा सत्ताको लालचा छोड्नु पर्थ्यो । मार्टिन लुथर किंग भन्छन्- ‘जहाँ सज्जन जान डराउँछन्, त्यहाँ मूर्खहरूको ठेलमठेल हुन्छ । यदि तिमी उड्न सक्दैनौ भने दौड, दौड्न सक्दैनौ भने हिँड, हिँड्न असमर्थ भयौ भने घस । चाहे जे सुकै गर तिमी अधि बढ्नुपर्छ ।’

जिन्दगीमा जब ठूला ठूला बस्तुहरू मिल्छन् तब सानालाई ‘कसैले बुद्धिमान कसलाई भन्ने सोधेमा जवाफ पाउने छन, जो सानो भन्दा सानो कुरामा ध्यान दिन्छ ।’

अबको युग अन्त्यहीन सीमा र अन्तरीक्षमा फण्डा गाड्नु नभएर चेतन मानव मस्तिष्कको युग हो । राजनीति अबिराम सेवा हो । यसले सदैव बहुआयामिक सन्तुलनको माग राख्छ । प्रकृतिले मिलाएको सन्तुलन विगान्न खोज्नेहरू आफै खरानी हुने निश्चित छ । हेर्नुस त हिमाली भेगका जनता तराईमा जन्मेका बुद्धका अनुयायी छन् । तराईबासी हिमालय पर्वतमा विराजमान महादेवको पूजा आराधना गर्छन् ।

अंग्रेजकालिन भारतमा उतिवेले नेपाली दूतहरूलाई गुप्तचरी गरेको अभियोगमा अंग्रेजहरूले देश निकाला गरेका थिए । सन् १८३९ मा सिम्लाका गभर्नर जनरल जर्जलर्ड अकनन्दले नेपालका महाराज राजेन्द्र विक्रम शाहलाई पठाएको चिट्ठीमा भनिएको छ- “त.पाजिका

मानिसहरू बसिरहँदा मैले हाम्रा मजिष्टरहरूलाई हुकूम दी. जबर्दस्त ती मानिसहरूलाई निकाल्नुपर्‍यो. तिनहरूले हाम्रा दुवै सकारको दोस्ति र पुलासाँ वेवाहार जो मैले सधै रहोस् भनि इरादा राप्‍याको थियो. उसैमा पतरा पारिदिया. नेपालबाट वकील् हिन्दुस्थानका दर्बार् दर्बार्मा जान्‍या मुर्नासब केही थियेन. जरूरि चाहिन्‍या पनि केहि होइन. तपाजिका दिल्ले देप्‍याको मक्सद् गुप्ति पवरसंग बन्दोबस्त होला. जब गुप्तिसंग गयाका तपाजिका मानीस्‍हरु सबै भिकायापछि, तेस काम्लाई मिस्‍तर हाज्‍यन्‍का जवानि तपाजिलाई थाहा हुन्‍याछ्‍.’

सत्य के हो ? इतिहासकार जानून । तर आवश्यकताका नाममा एकपेट अन्नभन्दा माथिको सपना नदेखेका नेपालीका लागि राजनीतिको अनावश्यक प्रयोग किन हुन्छ ? बुभिनसक्नु छ । यो यही देश हो, जहाँ ०७ सालदेखि संविधासभाको दुन्दुभि बजाइयो । यसै नाममा हजारौ मान्छे मारिए । नभन्दै त्यो घडी पनि आयो । तर अपेक्षा गरिएअनुसार त्यसले समाजको प्रदूषण छान्न सकेन फलस्वरूप राजनीति धोका शिवाय केही ठहरिएन् ।

साँचो लोकतन्त्रमा कसैको मान मर्दन हुँदैन । कसैबाट हुनु हुँदैन । सबैको विचार र भावना अटाउने वातावरण नै प्रजातन्त्रको न्यूनतम आधारशिला हो । भगवान गौतम बुद्धले भन्नु भएको छ- ‘एकदमै निन्दित या एकदमै प्रशंसित मानिस न उहिले थियो, न आज छ ! न भोलि हुनेछ ।’ बुद्ध वाणी सम्फेर हामी उच नीचबाट माथि उठ्नु आवश्यक छ । त्यही भात थालमा हुन्जेल भात र थालबाट भरेपछि जुठो हुन्छ । हो जिन्दावादका हात मुर्दावादमा उठ्न कतिबेर लादैँन । नेपाली जनतालाई जनताको परिचयबाट नामेट गरेर दलका दलाल बनाउने प्रयास जुनसुकै दलले गदै आएका छन् । हेक्का रहोस् चिकित्सक संघ हुन्छ, तर रोगी संघ किमार्थ हुँदैन ।

आवरणमा जे देखिए पनि यथार्थ अलग हुन्छ । जतिसुकै प्रतिकूल परिस्थितिमा पनि आफ्नो आकार बनाउने पानीजस्तै हो जनता । जुनवेला कुनै नागरिक एउटा नाङ्गो चक्कु बोकेर हिँड्दा प्रमुख समाचार बन्थ्यो, त्यो समय मोहनचन्द्र अधिकारीले पनि क्रान्तिका नाममा मान्छे ठुन्थ्याउने खेती गरेकै हुन् ।

प्रकारान्तरमा उनले कस्तो नियमितमा आफूलाई ढाल्नुपर्‍यो ? सबैका अधिल्तिर छल्लै छ । मानिसका बोलीका तीन प्रकार हुन्छन् । एकथरि जिब्रोले बोल्छन् । अर्काथरि मनले बोल्छन् । अनि खाँटी मानिसहरू मन र मस्तिष्कले बोल्छन् । नेताहरू तेस्रो खाले हुन सके भने मात्र देशमा खाँटी लोकतन्त्रको अभ्यास हुनेछ । नेपालवहसबाट

पाठक मन्थन

घच्चच्याउने काममा लागिपरेको !

श्री सम्पादकज्यू, नेपाली पत्रकारिता जगतमा सशक्त अनि लोकप्रिय बन्दै ३० वर्ष यतादेखि निरन्तर प्रकाशन हुँदै आएको सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार एउटा फरक दृष्टिकोण प्रस्तुत गर्ने प्रिण्टिड अखबार भएको हाम्रै लागि हो भन्ने लागेको छ । तसर्थ सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारले मूलतः अन्यको तुलनामा छुट्टै पहिचान र अस्तित्व स्थापना गदै आइरहेको अनुभूति पनि हामीले गरेको छौ । त्यस बारे भन्ने पर्वा सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार देशमा हुने गरेका आर्थिक अनियमितता देखि शासन गर्ने शासक, प्रशासक लगायतको वास्तविक चरित्र र गतिविधिसमेतको चिरफार गदै आएको छ । त्यसैगरी समाजमा रहेको अशिक्षा, बेरोजगार असमानता जस्ता विकृतिको अन्त्यका लागिसमेत सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारले खबरदारी गदै आएको छर्लङ्ग छ । त्यसको निमित्त सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारको सम्पूर्ण टिमलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौ । किनकि, सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारले अरुले जस्तो सत्य-तथ्य विषयवस्तुलाई नलुकाई स्पष्ट रूपमा देखिएका यथार्थलाई सार्वजनिक गरी समाधान गराउन सम्बन्धित निकायलाई घच्चच्याउने काममा लागि परेको हाम्रो अध्ययन छ । अतः सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारले विगत, वर्तमान र भविष्यमासमेत आफ्नो कार्यशैलीलाई परिवर्तन नगरी निरन्तरता दिन सकोस् भन्ने शुभेच्छा प्रकट गर्दछौ ।

-अम्बरसिंह सुनुवार -हिलेपानी, ओखलढुङ्गा, कृष्णमणी शेर्पा - सल्लेरी, सोलखुम्बु, गजुरत्न लोहोरेङ -खाँदवारी -१, संखुवासभा, सोमराज थापा मगर-भरतपुर -४, चितवन, लइन्द्र लिम्बू -फेदेम, पाँचथर ।

नारीका विषयमा पाठ्य सामग्री थोरै भए !

श्री सम्पादकज्यू, वर्षौ यतादेखि हामी नारी शुभचिन्तक पाठकको रूपमा सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिका पढ्ने, हेर्ने गरिरहेका छौ । यसरी नियमित रूपमा हाम्रो सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकासँग सम्बन्ध कायम भई रहेको यस्तो अवसरमा स-साना कुरा वा विचार पनि प्रस्तुत गरौ कि, भन्ने सोचका साथ यस पाठक मन्थन स्तम्भमा प्रस्तुत गर्न चाहेका छौ । हामीलाई पूर्ण विश्वास छ, यो संक्षिप्त विचार पक्कै प्रकाशित हुनेछ । हुनतः यो विचार त्यति गहकिलो नहोला विद्वत पाठक, ग्राहक, शुभचिन्तकको निम्ति तैपनि हामी जस्ता धेरैलाई चाहिँ उपयुक्त नै हुन्छ, भन्ने लागेको छ । अब त्यस सम्बन्धमा प्रकाश पार्दाको सवाल हो, सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले वास्तवमै भन्ने हो भने अहिले आएर केही न्यून रूपमा आधा आकाश अर्थात् नारी जगतको विषयमा त्यति धेरै पाठ्य सामग्री प्रकाशन गर्न सकिरहेको छैन भन्ने अनुभूत गरेका छौ । जतिवेला समाज, परिवार र देशैले उपेक्षा गर्ने गरेको नारी, वृद्ध-वृद्धा, बालबालिका, अशक्त,असहायको सम्बन्धमा खुबै लेखे गरेको हामी मध्ये धेरैलाई थाहा छ, तर, हाल केही वर्ष यतादेखि निकै थोरै रूपमा त्यस्ता सीधा-सोफा, असक्त, असहाय जस्ताको पक्षमा त्यति ध्यान नदिएको हाम्रो ठम्याइ छ । अतः त्यसका लागि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले विशेष ध्यान पु-याउनु हुनेमा हामी पूर्ण आशावादी छौ, धन्यवाद !

-अनितालकिराती -धरान -१९, सुनसरी, कमला गुरुङ -पोखरा -११, कास्की, गंगामायालिम्बू -आठराई, तेहथुम, रमिला तामाङ -हेटौडा -५, मकवानपुर, रञ्जना शाक्य -वनेपा-६, काभ्रेपलान्चोक ।

हरेक क्षेत्रमा बेथिति र ठगी धन्दा

रुषा थापा

सार्वजनिक सवारीसाधनमा धेरैको मोबाइल, पैसालगायत विभिन्न सामानहरु पाकेट मारेको वा चोरी भएको सुनिन्छ। ट्याक्सी चालकहरुले यात्रुहरुलाई नै अपहरण गरेर पैसा मागेको पनि घटना सार्वजनिक भएको छ। कन्सलटेन्सी, मेनपावर कम्पनीले पनि वैदेशिक रोजगारीका लागि विभिन्न मुलुक पठाइदिने नाममा ठगी गरेको पाइन्छ।

बजारमा व्यापारीहरुले कालोबजारी गरिरहेका छन्। यातायातमा पनि सिण्डिकेट कायमै छ। नयाँ ट्याक्सी, दुवानी गाडी र फोस्टक ट्याम्पो दर्ता खोल्न सरकार चासो देखाउँदैनन्। जसले गर्दा सीमित व्यवसायीहरुले जनता ठगिरहेका छन्। सहकारी करोडौं वचतकर्ताको खर्बौं रकम डुबाएर भागेको छ।

लघुवित्तले पनि करोडौं जनताको उठीबास लगाएको छ। दलालीहरुले पाँच हजार आना नपर्ने ६५ लाखमा बेच्यो। तर, त्यो जग्गा किन्ने व्यक्ति अहिले मर्नु कि बाँच्नु अवस्थामा पुगेको छ। एकातिर बैंकको ऋण दिनहुँ बढ्दो गएको छ, अर्कातिर जग्गा पनि विक्री हुन।

सय रुपैयाँ कित्तामा निष्काशन भएको सेयर दलालीहरुले पाँच हजारमा बेचे। र, त्यो सेयर किन्ने व्यक्ति पनि आज डुबेको छ। भारतमा एक लाखमा पाइने सवारीसाधन दलालीहरुले नै नेपालमा ल्याएर १५ लाखमा बेचे। कयौं युवतीलाई रोजगारीको प्रलोभन देखाएर यौनधन्दामा लगाउने गरेको पनि पाइएको छ।

यता, आकर्षक तलब, सुविधासहितको रोजगारी लगाइदिने प्रलोभनमा विभिन्न मुलुक पुर्‍याएर मृगौला भिकेको घटना पनि सार्वजनिक भएको छ। भाटभटेनी, सुपरमार्केट, बिग मार्केटहरुमा गुणस्तरहीन, कमसल, खान अयोग्य, कम तौल भएको सामान बेच्न खिएको छ। हार्डवेयर पसलहरुमा पनि तौल कम भएको रंग तथा म्याद सकिएको रंग बेचिदै आएको छ।

सिमेण्टी, डण्डीलगायत विभिन्न निर्माण सामग्री किन्दा उपभोक्ता ठगिन्छन्। कहिल्यै महंगो मूल्यले त कहिल्यै

गुणस्तरहीन सामानका कारण। बजारमा म्याद सकिएको गुणस्तरहीन पिय पदार्थ तथा मदिरा छ्यापछ्याप्ती छ। खसीको मासु भनेर बाख्राको मासु बेचिन्छ। राँगाको भन्दै भैंसीको मासु बेचिएको छ भने मरेको कुखुरा ल्याएर बेचिन्छ।

डेरीमा दही, दूध किन्न जाँदा फोहोरले देखिनसक्नु हुन्छ। फेरि त्यो दही, दूधमा पनि पानी मिसाएको हुन्छ। होटल, रेस्टुरेन्ट, मिठाइ पसलको किचनमा जाँदा वान्ता नै आउँछ। त्यहाँ बसेर खाने त पछिको कुरा हो। सुन पनि गुणस्तरहीन र कम तौलको विक्री गरिएको सर्वसाधारण बताउँछन्।

ओरजिनल भनेर महंगो मूल्यमा किनेको लताकपडा पनि एक-दुई पटक लगाएपछि च्यातिन्छ। रंग खुइलिन्छ। हिजो दिउँसो १ बजे वीर अस्पतालबाट धुलिखेलको गाडीमा धेरै यात्रुहरु चढे। तर, गाडी भिनभवन आएपछि विग्रियो। र, सबै यात्रु भर्नुपप्यो। त्यो गाडी निकै पुरानो भइसकेको थियो। सिट पनि कुनै भाँचिएको थियो त कुनै बस्ने नभिल्ने अवस्थामा पुगेको थियो।

गाडी बिग्रिएपछि सहचालकले ढोकामा बसेर सबै यात्रूसँग ३०-३० रुपैयाँ लियो। सो कममाएक यात्रुले यो गाडी दर्ता भएको कति वर्ष भयो भनेर सोध्दा चालकले २८ वर्ष भयो भनेर जवाफ फर्काएको थियो। यातायात व्यवस्था विभागसँगै सडक विभागको पनि कार्यालय छ। सडक विभागअगाडि एउटा गाडी फेरि बिग्रिएर राखिएको छ।

बागबजार-भक्तपुर रोडमा चल्ने त्यो गाडी करिब २२ वर्ष पुगिसकेको थियो। बाटोमा हिँड्दा कतिपय ट्याक्सीलाई यात्रुले धर्केलिरहेको पनि देखिन्छ। किनकि २१ वर्ष कटिरहेका त्यस्ता सवारीसाधन आफैं गुड्न सक्दैन। औषधी पसलेहरुले म्याद सकिएको औषधी बेचेका छन्। एकथरी औषधी चाहिएको अर्कोथरी दिँदा विरामीको ज्यानै समेत गएको पनि पाइन्छ।

एक जार पानीको ६०-७० रुपैयाँ पर्छ। एक ट्यांकर पानीको २५ सयदेखि ५ हजार पर्छ। पसलमा राखिएको सामान

सबै गुणस्तरीय म्याद सकिएको छ। ब्यूटी पार्लरहरुले सामान सकिएको वा केमिकल हालिएको सामान प्रयोग गर्दा मानिसहरुको अनुहार, कपाल नै बिग्रिएको छ।

कस्मेटिकहरुले पनि म्याद सकिएको गुणस्तरहीन सामान महंगोमा बेचिरहेका छन्। मोबाइल, ल्यापटप, कम्प्युटर, घडी बनाउनेहरुले पनि ओरजिनल सामान निकालेर सस्तो र नराग्नो सामान हालिदिने गरेका छन्। र, बनाएको हप्ता दिनमै फेरि त्यो बिग्रिन्छ। दाँत सफा गर्ने नाममा मानिसहरुको दाँत नै काटिदिएर सखाप पारिदिने गरिएको छ।

ट्याटु लेख्ने कममा विभिन्न केमिकलको प्रयोग गर्दा मानवीय स्वास्थ्यमा गम्भीर समस्या निम्तिने गरेको छ। गिट्टी, बालुवा, रोडा, इट्टा, माटो विक्रीवितरण गर्नेहरुले पनि त्यसरी नै ठगेका छन्। पेट्रोल पम्पहरुले पैसा पूरा लिन्छन तर पेट्रोल, डिजेल भने कम दिन्छन्। फलफूल तथा तरकारी विक्री गर्नेहरुले पनि कुहिएको, खान नहुने सामान बेचेर ठगिरहेका छन्।

कुनै रोग नै नलागेको व्यक्तिलाई पैसाको लागि निजी अस्पतालहरुले विभिन्न रोग लागेको र उपचार गर्नुपर्ने भन्दै मारिरहेका छन्। मार्बल पसलहरुले पनि उपभोक्ताहरुलाई लुटेका छन्। वर्कशपहरुले बनाउन ल्याइएको सवारीसाधनको ओरजिनल सामान निकालेर नक्कली तथा गुणस्तरहीन सामान हालेर ठग्ने कम बढेको छ।

निजी विद्यालय र मन्टेश्वरीहरुमा पनि पढाउने नाममा लुटधन्दा मच्चिएको छ। मालपोत, यातायात र अदालतमा पनि वकिल, लेखनदासहरुको त्यस्तै लुटको धन्दा छ। बैंक तथा वित्तिय संस्थाको पनि यस्तै ठगीधन्दा छ। घरधनीहरु पनि यसरी नै ठगिरहेका छन्। एउटा कोठाको मासिक पाँच हजारदेखि पन्ध्र हजारसम्म लिइन्छ। एक फल्याट २० हजारदेखि दुई लाखसम्म र एउटा सटरको दुई लाखदेखि १५ लाखसम्म असुल्छन्

घरधनीहरु।

भन् खाली सटर त ५० लाखसम्ममा खरिदविक्री हुन्छ। कलाकार, निर्माताहरु पनि कोसँग पैसा छ? र, को सिधा छ भनेर बुझ्दै हिँड्छन्। अरुलाई डुबाएर वा फसाएर कलाकारहरु चर्चामा आउँछन्। आफ्नो स्वार्थको लागि वकिलहरु लोग्ने-स्वास्ती, दाजु-भाइहरुबीच भगडा बनाइदिन्छन्। र, मुद्दा दायर गराएर पैसा कमाउँछन्।

भूमाफिया, लेखनदासहरुलाई सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गा देख्नै हुदैन। सरकारी कर्मचारीहरु बिहान १० बजे कार्यालय पुग्नु पर्नेमा १२ बजे पुग्छन्। अनि ५ बजे छुट्टी हुनेमा ३ बजे नै हिँड्छन्। आफु चढ्ने नयाँ सरकारी गाडी आफन्तलाई सिकाउने नाममा ठोकाइन्छ। कतिपयले त कर्मशनको लागि आफैं पनि बिग्राछन्।

अनि वर्कशपमा लगेर एक लाख मर्मत खर्च लागेमा पाँच लाखको बिल बनाएर खान्छन्। यता, २० लिटर पेट्रोल, डिजेल लागेकोमा सय लिटरको बिल बनाउँछन्। कार्यालयको सामान घरमा लैजान्छन्। सेवाग्राहीसँग घुस माग्छन्। कार्यालयमा काम गर्नुको साटो मोबाइल चलाएर बस्छन्। आफन्तसँग कुराकानी गर्छन् वा कर्मचारीहरु एकै ठाउँमा भेला भएर राजनीति गफ गर्छन्।

आर्मी हामी देशको सुरक्षा गछौं भन्छ। तर, नेपालको जमिन भने छिमेकी मुलुक भारत र चीनले कब्जा गरिसकेको छ। आर्मीलाई देशको माया छैन। ब्यारेकभित्र बसेर मोजमस्ती गर्न मात्र आउँछ। बजारमा ड्युटीमा खटिएका ट्राफिक प्रहरी सवार ीसाधनको कागजपत्र चेकजाँच गर्दैनन्। कता घाम लागेको छ, त्यतै गएर बस्छन्।

विभिन्न संघसंस्था, फर्म, व्यक्तिहरु मासिक तीन हजारदेखि पन्ध्र हजार तलब दिन्छु भनेर काम लगाउँछन्। तर, काम लगाएबापत तलब भने दिदैनन्। ९० प्रतिशत खेतीयोग्य जमिन घर र बाटो बनाउँदा सकिएको छ।

भाषा–साहित्य

कुमाल भाषा

नानीके सल्लाह (नानीलाई सल्लाह)

-बाघवीर मुखिया कुमाल

नानी तोकै नावर होस र पढसे तोर उमेर अनुसा शरीर र पढाइमा बढेस।

कुनै पनि काम, दुई दिनमा विवन्त दुईचार दिनमै काममा, आसेई पनि निहोक्त् त्यसैले नानी, करै सिख धेरै त्यसपछि होला, सफलता जहिले।

त्यसैले नानी हो, सधै धेरै कर कुमालहरूक: बिचमा, यो होक हमार रहर पढने कुरामा भिनमान, कसैक: डर पढेकै करै पर्ला सधैने रहर्।

सफल होकेके, करै पर्ला मेहनत् त्यसक लागि घुमै, पर्ला गाउँ त्यसपछि तोरेहरूले, पाउनेबाट साथ त्यसपछि अवस्य सफलता पर्ला हात्।

आज कहाली कहतै समय जाला गइलक समय खोजेर कसनके पायला हमार खोजौं, पर्ला आजै पछि त तोरहरूले कर्नेबाट राजै

-गुरुङ मातृभाषाको कविता।

कला–मनोरञ्जन

जुत्ता कथावस्तुमा लघुचलचित्र “पाउलो” निर्माण

काठमाडौँ - जुत्ताको कथावस्तुमा आधारित लघुचलचित्र ‘पाउलो’ ऐना आर्टस्को प्रस्तुति र ब्याक हर्स जुत्ता कम्पनीको सहयोगमा निर्माण सम्पन्न भएको छ। काठमाडौँस्थित पशुपतिनाथ परिसरमा लघुचलचित्र छायांकन गरिएको छ। लघुचलचित्र ‘पाउलो’मा प्रशान्त हुमागाईं, मोहन श्रेष्ठ, लिजेश थापा, सुवास सिलवाल, उद्धव दंगाल, निश्चल कार्की, सम्पन्न दाहाल, सन्देश थापा र नरेन भट्टराईको अभिनय रहेको छ। यस पाउलोमा रेनुका कार्कीको कास्टिङ डिरेक्सन र प्रोडक्सन म्यानेजमेन्ट चक्र प्रसाद पोखरेलले गरेका छन्। त्यस्तै लघुचलचित्रको सहायक निर्देशन करन साउद र छायांकन नारायण जिसीले गरेका हुन् भने, सम्पादन अनिल कुमार महर्जनले गरेका छन्। लघुचलचित्र ‘पाउलो’ पशुपतीनाथ परिसरमा बस्ने परिवारविहीन एक सडक बालकको कथा हो। त्यसमा शुरुदेखि अन्त्यसम्म मुख्य पात्र जुत्तालाई नै बनाइएको छ। मानिस जन्मन्छ, हुर्कन्छ, विवाह गर्छ, विवाह पश्चात् श्रीमान वा श्रीमतीको मृत्यु भयो भने उसले अर्को विवाह गरेको घटनाहरु समाजमा पाइन्छ, यस्तै मानिसको कथालाई विम्बको रुपमा जुत्ताको जीवनकथा प्रस्तुत गरिएको छ। यहाँ कलाकार वा पात्रले जुत्तालाई हैन, जुत्ताले कथाका पात्रहरूलाई घुमाइरहन्छ। त्यही जुत्ताले कसैलाई खुशी थपिदिन्छ त कसैलाई रुवाउछ वा समयअनुसार उही मानिसलाई दुःखी बनाइदिन्छ। ‘पाउलो’ लघुचलचित्र मा पनि एउटा जीवन्त कथा र समाजको यथार्थ चित्रण रहेको छ। जुत्ता एउटा सामग्री मात्र हैन, मानवीय अनुभूतिहरु पनि हुन् भन्ने प्रस्तुत लघुचलचित्रको मुख्य सार रहेको छ। पाउलोको कथावस्तु जुत्ता सम्बन्धी भएर आफूलाई राम्रो लागेकाले सहकार्य गरेको ब्याक हर्स इन्डस्ट्रिज प्रा.लि.का प्रबन्ध निर्देशक चीन बहादुर श्रेष्ठको भनाइ छ। ब्याक हर्सले नेपालमा विभिन्न ब्राण्डेड जुत्ता तथा चप्पलहरुको उत्पादन तथा वितरण गर्दै आइरहेको छ। लघुचलचित्र पाउलोको लेखन तथा निर्देशन मोहन अभिलाषीले गरेका हुन्। निर्देशक अभिलाषीका अनुसार अन्य चलचित्रहरूमा व्यक्तिलाई पात्रको रुपमा उभ्याउने गरिएतापनि यस लघुचलचित्रमा भने जुत्तालाई नै मुख्य पात्र र जीवनको रुपमा उतार्ने प्रयास गरिएको छ। निर्देशक अभिलाषीले यसअघि निर्माण गरेका लघुचलचित्र ‘ भाउ’, ‘घुरा’, ‘द स्कूल वाल’ विभिन्न अन्तराष्ट्रिय चलचित्र महोत्सवहरूमा छनोट भई विभिन्न देशहरूमा प्रदर्शनसमेत भईसकेको छ।

पाउलोको पात्रहरुका लागि स्पार्कल आर्ट एकेडेमीमा अडिसनमार्फत कलाकारहरुको छनोट गरिएको थियो। प्रशान्त हुमागाईंले मुख्य पात्रको रुपमा अभिनय गरेको यस लघुचलचित्रबाट अभिनय बारे अभ धेरै कुराहरु सिक्ने अवसर पाएको बताउँछन्। पात्रको रुपमा अभिनय गरिरहँदा मानिसहरु भुत्किएर पैसा दिएको अनुभव समेत सुनाए। उनले यस अघि नै नाटकमार्फत बेलाarus र बंगलादेश पुगेर उत्कृष्ट बाल कलाकारको अवार्डसमेत प्राप्त गरिसकेका छन्।

NT Fiber Offer

घरमै बसी बसी फाइबर इन्टरनेट जडान तथा मर्मतको लागि: **१५%** डायल गर्नुहोस्।

विस्तृत जानकारी लोडि: www.ntc.net.np

अलि ढक्कौं... त्यति किलो!

www.ntc.net.np | Instagram.com/nepaltelecomofficial | Facebook.com/nepalTelecomNT | /ntc_net

निर्मल, सफा र स्वच्छ पानीमा आधुनिक प्रविधिबाट सबै प्रकारका कपडा धुनका लागि सधैं हामीलाई सम्भन्नुहोस् ।

नोट : होम डेलिभरीको पनि व्यवस्था छ ।

HYGIENIC DRY

CLEANERS & LAUNDRY
Gwarko-17, Lalitpur, Nepal
RECEIVING | DELIVERING

प्रो.आर.एम.राई, मो.९८२३१९४३७३, ९८४४२७८६५७

कानेपोखरी गाउँपालिकाको कार्यालयद्वारा गाउँपालिकाबासी

जनसमुदायलाई अनुरोध

- गाउँपालिकालाई बुझाउनु पर्ने घर, जग्गा, मालपोत दस्तुर, व्यवसाय कर आदि समयमा नै बुझाऔं ।
- घटना घटेको ३५ दिनभित्र व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौं । ३. सार्वजनिक जग्गा र सम्पत्ति संरक्षणमा गाउँपालिकालाई सहयोग गरौं ।
- आफ्नो घर आँगनबाट उत्पन्न फोहरलाई व्यवस्थित गरौं ।
- इजाजत पत्र लिएर मात्र व्यापार व्यवसायी गरौं तथा उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- बालबालिकालाई काममा हैन विद्यालय पठाऔं ।
- विकास निर्माण कार्यक्रममा जनसहभागिता जुटाऔं ।
- कृषिको व्यावसायीकरण गरौं। खाद्य सम्पृभुत्व र आत्मनिर्भर गाउँपालिका निर्माणमा सहभागी बनौं ।
- किसानलाई सम्मान गरौं । जैविक विविधतामा आधारित पर्यावरणीय कृषि पेशा अवलम्बन गरौं ।

कानेपोखरी गाउँपालिकाको कार्यालय
रमाल्दो, मोरङ, संघीय नेपाल ।

सहमतिका नाममा शीर्ष नेताको जात्रा हेरिनसक्नु छः घिमिरे

काठमाडौँ । गत एक वर्षमा संसद् प्रभावकारी हुन सकेन जहाँ जम्मा एउटा विधेयक पारित भएको छ । तुरुन्त पारित नगरी नहुने संघीय निजामती सेवा र शिक्षा विधेयकजस्ता दर्जनौँ विधेयक राजनीतिक सहमतिको अभावमा संसद्वा विचाराधीन छन् । यस अवधिमा सदनले खेलेको भूमिका वित्कुल सन्तोषजनक छैन ।

अर्को महत्वपूर्ण विषय भनेको सरकारको प्रस्तुति र उपस्थिति कमजोर भयो । यसरी सरकार निरीह भएमा सेना र न्यायालयजस्ता निकाय ‘ प्रोएक्टिभ’ हुने खतरा हुन्छ जुन प्रजातन्त्रका लागि अनिष्ट हुन्छ । अहिले सेना होइन, न्यायालय अत्यन्त सक्रिय भएको छ । निर्वाचन र अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग (अदुअश) पनि सक्रिय देखिन थालेका छन् । यहाँ संसद्को मात्र होइन, कार्यपालिकाकै पनि भूमिका छैन । सदनले पारित गरेको विनियोजन विधेयकलाई सर्वोच्च अदालतले उल्टाइदियो ।

एन पारित गर्ने विधायिकी अधिकार हो । संविधानसँग बाभिएमा बाभिएको हदसम्म मात्रै अमान्य हुन्छ । विनियोजन विधेयकमा निर्वाचन क्षेत्र विकास कोषका लागि रकम छुट्याइएकामा अदालतले रोकेर विधायिकी अधिकार क्षेत्रभित्र प्रवेश गर्यो । तत्कालीन माओवादीको सशस्त्र संघर्ष जसलाई ‘जनयुद्ध दिवस’का रुपमा सार्वजनिक बिदा दिन पाउने कार्यपालिकाको अधिकार क्षेत्रभित्रको विषय थियो । त्यसमा पनि न्यायालय प्रवेश गर्यो ।

संविधानको अनुसूची ८ मा भवन निर्माण सबै स्थानीय निकायको क्षेत्रभित्र पर्छ, त्यहाँभित्र पनि न्यायालय प्रवेश गरेको छ । अख्तियारले अहिले मन्त्रालयलाई २२ बुँदे निर्देशनपत्र पठाएको छ । उसको काम निर्देशन दिने होइन, भ्रष्टाचार र अनियमिता भए नभएको अनुसन्धान गर्ने हो । सबै अङ्गले अधिकार र संवैधानिक दायरा बुझ्नुप्यो । अहिले संसद् र सरकार दुवै अत्यन्त कमजोर भएका छन् ।

विधेयक निर्माण र प्रस्तुत गर्ने काम कार्यपालिकाले गर्छ । ऊसँग संयन्त्र हुन्छ, विधेयक सरकारले नै ल्याउने हो, व्यवस्थापिकाले होइन । संसदीय प्रणालीमा सांसदसँग गैरसरकारी विधेयक प्रस्तुत गर्ने अधिकार भए पनि त्यो अभ्यास कम छ । अन्तरराष्ट्रिय अभ्यासमा सांसदलाई सहयोग गर्न ‘डेस्क’ र पर्याप्त कर्मचारी दिइएको हुन्छ । हामीकहाँ त्यो पैरे जाओस्, बस्ने लबीसम्म छैन । कार्यपालिका

आफ्नै फितलो छ । कर्मचारीबीच पनि मतैक्यता छैन । त्यसो हुँदा अत्यन्त महत्त्वपूर्ण विधेयक वर्षौंसम्म मन्त्रालयमा अड्किएर बस्छ । कार्यपालिकाले ‘विजनेस’ दिएपछि मात्र व्यवस्थापिका प्रभावकारी हुन्छ तर उसले ल्याउन नसकेपछि के गर्ने ?

मुलुक अहिले भागबण्डाको राजनीतिमा रुमल्लिएको छ । संसारमै नभएको संसदीय प्रजातन्त्रको अभ्यास नेपालमा भइरहेको छ । हरेक ठाउँमा जहिलेसुकै प्रतिपक्षले भाग खोजेको छ । सरकारका गलत क्रियाकलापको आलोचना, विरोध र सचेत गराउने काम प्रतिपक्षको भए पनि भागबण्डाका लागि ‘ वार्गेनिङ’ हुने गरेको छ । त्यस्ता विरोधमा यहाँ प्रतिपक्ष चुकेको छ ।

निकट राष्ट्रियसभा निर्वाचनमा पनि सत्यनिरुपण तथा मेलमिलाप विधेयक (टिआरसी) लाई माध्यम बनाएर सहमति खोज्ने प्रयास भइरहेको सुनिएको छ । संसारभर चलेका संसदीय प्रणालीका आफ्नैखाले मान्यता छन् । दक्षिण एसियाली मुलुकमै पनि मौलिक प्रणाली छ तर नेपालमा हरेक कुरामा प्रतिपक्षले भागबण्डामा सहमति गर्छ । लोकतन्त्रको लामो र असल अभ्यासमा रहेका मुलुकमा पनि सदनभित्र छिटपुटरूपमा केही भनाभन र झडपका घटना हुने गरेका दृष्टान्त छन् ।

दलले आफूबाट निर्वाचित सांसदलाई आवश्यकतानुसार अरू कामका लागि खटाउन सके पनि सदन चलेका बेला भरसक त्यसो गरिन्न । केही दलले भने अरू काममा खटाउँदा सदनमा बाधा परेको छ । सरकारको नीति तथा कार्यक्रम संसद्का लागि अत्यन्त महत्त्वपूर्ण विषय हो । यसमाथि महिनौँ बहस हुन्छ, करोडौँ खर्च हुन्छ तर अन्त्यमा ‘ कमा’ र ‘फुलस्टप’ पनि परिवर्तन हुन्न, बजेटमा पनि त्यही हुन्छ । कानुन निर्माण शीर्ष नेताबीचको सहमतिमा टुंग्याइन्छ ।

उहाँहरूले टुंग्याउने हो भने हामी किन बस्नुपर्छो ? संसद्को अभ्यासमाथि दल र नेताको बर्चस्वले सांसदलाई आफ्नो भूमिकाप्रतिको विश्वास कमजोर बनाइदिएको छ । त्यसले उपस्थितिमा समेत प्रभावित तुल्याइदिएको छ । सरकार निर्माण सीमित नेताको सहमतिमा हुन्छ । बजेट अर्थमन्त्री, नीति तथा कार्यक्रम प्रधानमन्त्री र कानुन शीर्ष नेताले टंग्याउने हो भने सांसदको भूमिका खोइ ? संसदीय प्रणालीमा सांसदको औचित्य र आवश्यकता के हो भन्ने प्रश्न उठेको छ । सार्वभौमसत्ता जनताका प्रतिनिधि

संसद्मा उपस्थित हुन्छन् र अन्तरनिहित अधिकार प्रयोग गर्छन् भन्ने संसदीय अभ्यासको मूल्यमान्यता कहाँ गयो ? यसले कसरी संसद्प्रतिको विश्वास जागृत हुन्छ ? हामी सांसदको निर्णायक भूमिका वित्कूलै छैन । विधायक हुनाका नाताले कानुन र विधि निर्माण गर्ने मुख्य दायित्व भए पनि मतदाताको विकास र पूर्वाधार निर्माणमा ठूलो दबाव हुन्छ । तीन तहका सरकारमध्ये स्थानीय तहले हामीसँग पैसा छैन भनेर केन्द्रतिर औंला सोभ्याउँछ । उसले अधिक कर्मचारी भर्ना गरेर तलबभत्तामै पैसा सकेको देखिन्छ । प्रदेश सरकारको पनि त्यही हालत छ । समाजको मान्यता जो सबैभन्दा ठूलो हुन्छ, उसैले विकास ल्याउनुपर्छ भन्ने छ । कुलो मर्मत गर्नुपर्छ, रु दुई लाख दिनुस् त्यति भए पुग्छ भन्छन् । अर्काले बाटामा मारछ । संसद् र सरकारको कामबारे ‘ माननीय’ बाट पनि जनतालाई बुझाउने काम हुन सकेको छैन । सिन्धुलीको प्राथमिकता

विकास र समृद्धिको मुख्य विषय भनेको सडक यातायात रहेछ । अहिले सिन्धुली-चकमके-बसेरी-गोदार, डकाहा-चकमके-नवलपुर, खतियाखर्क-तिल्पुङ-जोबाने रणनीतिक मार्ग हाम्रा प्राथमिकता हुन् । कमला र चर्दाहा नदी नियन्त्रण, सिन्धुली जिल्ला अस्पताललाई एक सय श्ययामा स्तरोन्नति तथा शिक्षा क्षेत्रमा आमूल परिवर्तन गर्न प्रतिस्पर्धाका आधारमा प्रधानाध्यापक छनोटको विषय पनि प्राथमिकता हुन् ।

पछिल्ला वर्षमा भ्रष्टाचारको आयतन धेरै बढेको छ । हिजो सीमित मान्छेमा रहेको भ्रष्टाचार अहिले आएर जनस्तरसम्म पुग्यो । सेवादाता र सेवाग्राहीबीच भेट नहुने अनलाइन प्रणाली अभ्यासमा नगई भ्रष्टाचार अन्त्य हुँदैन ।

महँगो निर्वाचन प्रजातन्त्र भनेको निर्वाचित प्रतिनिधि, उनीहरूद्वारा कानुन निर्माण र विधिको शासन हो । तजविजी र स्वविवेकीय अधिकार कटौती हुनुपर्छ । महँगो निर्वाचनले पनि भ्रष्टाचार बढाएको छ । चुनावमा निर्वाचित भएर आएपछि जीवन व्यवहार खर्चिलो भएको छ । एउटा निर्वाचित, अर्को मनोनीत हुनु त जात्रा नै हो ।

राजस्व संकलन र खर्चको अवस्था हेर्दा लोकतन्त्र कसरी र खर्च व्यवस्थापन कति वर्ष टिक्ला भन्ने लाग्छ । साधारण खर्च धान्नका लागि मुलुकले कम्तीमा पनि वार्षिक करिव रु तीन खर्ब ऋण लिनुपर्ने देखिन्छ । मुलुकमा अहिले वार्षिक सालाखाला रु १० खर्बसम्म मात्र राजश्व उठाउन सक्ने अवस्था छ । एकातिर सात सय ६१ सरकार चलाउनुपरेको छ भने अर्कातर्फ उठेको राजस्वबाट करिव सात लाख कर्मचारीलगायतलाई तलबभत्ता खुवाउनुपर्छ । देशले ८७ किसिमका सामाजिक भत्ता नागरिकलाई उपलब्ध गराएको छ, उक्त शीर्षकमा रु तीन खर्ब जान्छ । यो खर्च राजस्वले कसरी धान्ला ? विना योगदानको ‘पेन्सन’ र सामाजिक सुरक्षा राज्यको ढुकुटीबाट उपलब्ध गराउनुपर्ने बाध्यता छ । पुँजीगत खर्चको सम्भावना देखिन्न । राष्ट्रिय गौरवका आयोजना अघि बढाउनसमेत धौ धौ छ । यसबारे दलमा छलफल भएको छै ?

नेपालमा प्रजातन्त्र आएपछि मात्र विश्वको सम्पर्क सञ्जालमा हामी अलि बढी जोडिएका हौँ । श्रमिकले साउदी अरब र कतार देखे भने मध्यम वर्ग अमेरिका, युरोप र बेलायतसँग जोडिन पुगे । विश्वमा भएका विकाससँग प्रत्यक्ष जोडिन नवीनतम प्रविधिको पनि ठूलो साथ र सहयोग रह्यो । मुलुकमा भएका अनियमितता र विधिको शासनको खिलाफ तथा आर्थिक विकासको स्पष्ट प्रारूप नहुँदा पनि युवा-विद्यार्थी विदेशिन पुगेका हुन् । आर्थिक मार्ग स्पष्ट नहुँदा पनि अन्योल भएको हो ।

आर्थिक उदारीकरणका माध्यमबाट स्वर्णीम युगको निर्माण गर्नुपर्छ । अहिले पुँजी निर्माण र लगानी समय हो । पुँजी निर्माण र लगानी भित्र्याउन सम्पूर्ण ढोका खुला गरिनुपर्छ । रोजगारी सिर्जना र राजस्व वृद्धिसँगै सेवा क्षेत्रमा विस्तार गर्दै विदेशिएका युवालाई फर्काउन सकिन्छ ।

अब संविधान संशोधन अत्यावश्यक छ । सात सय ६१ सरकार देशमा चल्न सक्दैन । समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली रहेसम्म देशमा कुनै दलको एकल बहुमतको सरकार बन्दैन । बलियो र स्थिर सरकार नभई मुलुकको प्रगति सम्भव छैन ।

थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिकाको

कार्यालयद्वारा गाउँपालिकाबासी

जनसमुदायलाई अनुरोध

- गाउँपालिकालाई बुझाउनु पर्ने घर, जग्गा, मालपोत दस्तुर, व्यवसाय कर आदि समयमा नै बुझाऔं ।
- घटना घटेको ३५ दिनभित्र व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौं । ३. सार्वजनिक जग्गा र सम्पत्ति संरक्षणमा गाउँपालिकालाई सहयोग गरौं ।
- आफ्नो घर आँगनबाट उत्पन्न फोहरलाई व्यवस्थित गरौं ।
- इजाजत पत्र लिएर मात्र व्यापार व्यवसायी गरौं तथा उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- बालबालिकालाई काममा हैन विद्यालय पठाऔं ।
- विकास निर्माण कार्यक्रममा जनसहभागिता जुटाऔं ।
- कृषिको व्यावसायीकरण गरौं । खाद्य सम्प्रभुत्व र आत्मनिर्भर गाउँपालिका निर्माणमा सहभागी बनौं ।
- किसानलाई सम्मान गरौं । जैविक विविधतामा आधारित पर्यावरणीय कृषि पेशा अवलम्बन गरौं ।

थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिकाको कार्यालय

मुक्ली, सोलुखुम्बु, संघीय नेपाल ।

स्वास्थ्य

बाल दमः भ्रम तथा यथार्थ

डा महेशकुमार गौतम

आम मानिसको बुझाइमा भने सबै व्यक्तिला हुने दमलाई एकै प्रकारले लिने गरिएको पाइन्छ । बाल दम भन्नाले बालबालिकाको श्वास फेर्ने नली साँघुरिएको अवस्था हो । बाल दम जटिल हुँदै जाँदा बालबालिकाको श्वास फेर्ने नलीको मांसपेसीहरु खुम्चिँदै जाने गर्छ । बालबालिकामा हुने दमलाई पनि उमेर समूह अनुसार विभाजन गरिएको हुन्छ । ५ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरुमा भाइरल इन्फेक्सनका कारण पनि श्वास फेर्न गह्रौ हुने अवस्था आउँछ ।

भाइरल इन्फेक्सनका कारण श्वास फेर्ने नली पटकपटक खुम्चिरहेमा त्यसलाई पनि दम भन्ने गरिन्छ । त्यसलाई नक्कली दम भनेर बुझ्ने गरिन्छ । यदि ५ वर्षभन्दा माथिका बालबालिकामा स्याँ-स्याँ वा छाती बज्ने समस्या भइह्यो भने त्यसलाई बाल दम भयो भनेर बुझ्नुपर्छ ।

बालबालिकालाई दम हुनुको ९० प्रतिशत कारण एलर्जी हो । त्यस्तै ४० वर्षभन्दा कम उमेरका मानिसमा दम भएमा त्यसको प्रमुख कारण धूमपान तथा वातावरणीय कारण हुन सक्छ । गाउँघरमा दाउराको प्रयोगबाट खाना पकाउँदा त्यसबाट निस्कने धुँवाले असर गर्दा पनि कतिपयलाई दमको समस्या आउन सक्छ, जुन वातावरणीय कारण अन्तर्गत पर्छ ।

कतिपय बालबालिकामा आमाको गर्भमा रहँदादेखिको कारणले दमको समस्या आउने गर्छ । गर्भवती अवस्थामा आमा धेरै तनावपूर्ण अवस्थामा हुँदा, धूमपान तथा मद्यपान गर्ने आमाबाट जन्मिएको बच्चाोमा, आमामा पोषणको अभाव भएको अवस्थामा, गर्भवती महिला वातावरणीय प्रदूषण भएको स्थानमा बसेको अवस्थामा बच्चाको श्वासप्रश्वास नलीमा असर गरी दम हुन सक्ने कतिपय अध्ययनले देखाएका छन् ।

नर्मल रुपमा जन्मिएका बच्चामा भन्दा शल्यक्रियाबाट जन्मिएका बच्चामा दम हुने सम्भावना बढी हुन्छ । आमाको दूध खाएका बच्चामा दम हुने सम्भावना एकदमै कम हुन्छ । आमाको दूध खाएका बच्चामा नखाएका बच्चामा भन्दा विभिन्न इन्फेक्सन हुने सम्भावना एकदमै कम हुन्छ । जसका कारण आमाको दूध नखाएका बच्चामा दम हुने सम्भावना बढी हुन्छ ।

राष्ट्रिय खोप अभियान अन्तर्गतका खोप बच्चालाई नलगाएको अवस्थामा निमोनिया तथा विभिन्न प्रकारका इन्फेक्सन हुन सक्छ। खोप लगाउन छुटेका बच्चामा इन्फेक्सनको खतरा बढी हुने भएकोले दमको जोखिम पनि बढी हुने गर्छ ।

गाउँघरमा अझै पनि बच्चालाई आमाको दूध पर्याप्त नभएको अवस्थामा गाई-भैसीको दूध खुवाउन सुरु गरिहाल्छन् । विष्व स्वास्थ्य संगठनको मान्यता अनुसार पनि बच्चा जन्मिएको एक वर्ष नपुग्दासम्म गाई-भैसीको दूध दिनु हुँदैन । आमाको दूध नआएको विशेष अवस्थामा चिकित्सकको सल्लाह अनुसार कुनै प्रकारको दूध दिन सकिन्छ ।

गाई-भैसीको दूधमा आमाको दूधमा भन्दा प्रोटिनको मात्रा एकदमै बढी हुन्छ जुन बच्चाको मिर्गौलाका लागि हानिकारक मानिन्छ । १ वर्ष नपुग्दै गाई-भैसीको दूध खाएका बच्चामा पछि गएर एलर्जी हुने सम्भावना बढी हुन्छ ।

आज-भोलि जथाभावी एन्टिबायोटिकको प्रयोग हुने गरेको छ । अनाश्यक रुपमा एन्टिबायोटिक प्रयोग हुँदा शरीरमा हुनुपर्ने राम्रो किटाणुह्रलाई नष्ट गरिदिने काम गर्छ । जसले शरीरमा रोगप्रति लड्न सक्ने क्षमता कमजोर बनाउने तथा एलर्जी हुने सम्भावना बढाउँछ। जसले बच्चामा दम गराउन सक्छ ।

पछिल्लो समय पश्चिमा जीवनशैली तथा खानपानका कारण पनि बच्चामा एलर्जीजन्य समस्या बढिरहेको छ। वंशाणुगत तथा वातावरणीय तत्वका कारण एलर्जीजन्य समस्याका रुपमा रहेको दमको समस्या बढ्ने गर्छ ।

बालबालिकाका उमेर अनुसार देखिने लक्षणका आधारमा अभिभावकले दम भएको थाहा पाउन सक्छन् । यदि दुई वर्षभन्दा कम उमेरको बच्चामा खोकी लाग्ने, छाती बज्ने जस्ता समस्या पटकपटक देखिएको छ भने उनीहरुलाई दम भएको शंका गर्न सकिन्छ ।

बच्चाले हार्स्टा, खेल्दा पनि छाती बजेको महसुस अभिभावकले गर्न सक्छन्। दमको समस्या आएपछि बच्चाले साँभ्र, विहान र रातको समयमा बढी खोक्ने गर्छन् भने दिउँसो खोकी कम हुन्छ । छाती नबज्दा पनि बच्चालाई दुई साताभन्दा बढी समयसम्म खोकी लागेमा चिकित्सककहाँ परीक्षणका लागि लैजानुपर्छ । औषधि खुवाईंदासम्म ठिक हुने तर औषधि सेवन बन्द गर्नासाथ खोकी लागेको अवस्थामा बच्चालाई दम भएको शंका गर्न सकिन्छ ।

५ वर्षभन्दा माथि उमेरका बच्चाहरुले पनि साथीभाइसँग खेल्दा, दौडदा चाँडै थक्ने तथा छाती बजेको जस्तो अनुभव गरेमा बाल दम भएको हुन सक्छ ।

बालबालिकालाई दम हुँदा पनि खोकी लागेको भन्दै फार्मसीबाट औषधि लगेर सेवन गरिरहने तथा राम्रो उपचारमा नगएको अवस्थामा श्वासप्रश्वासको नली नै विग्रने गर्छ । यसरी श्वासप्रश्वास नली विग्रिंदै गएको अवस्थामा वयस्क अवस्थामा सीओपीडी दमको समस्या देखिन सक्छ। यस्तो अवस्थामा फोक्सोले काम गर्न सक्ने क्षमतालाई पुनः फिर्ता ल्याउन नसक्ने गरी विग्रने गर्छ ।

आजसम्मको बाल दमको उपचारका लागि शल्यक्रिया विधिको प्रयोग गरिँदैन । दम एक प्रकारको दीर्घ रोग भएकोले बारम्बार दोहोरिन सक्छ । दम भएको अवस्थामा जथाभावी एन्टिबायोटिकको प्रयोग हुँदा त्यसले नकारात्मक असर बढी गर्छ । पछिल्लो समय प्रयोग हुने इनेलरथेरापी उपचार विधि वैज्ञानिक मानिएको छ । बच्चाको अवस्था अनुसार चिकित्सकको सल्लाहमा यस उपचार विधि प्रयोग गर्नु उपयोगी हुन्छ । यसको नकारात्मक असर तुलनामा रुपमा ज्यादै न्यून रहेको छ । एलर्जिक दममा एल्लेन फेला पार्न सकेमा एल्लेन इम्युनोथेरापी दिएर पनि रोगको उपचार गर्न सकिन्छ ।

नेपालमा हालसम्म बाल दमको अवस्थाका बारेमा यकिन तथ्यांक राखेको पाइँदैन । बाल दमको अवस्थाबारे स्वास्थ्य मन्त्रालयले पनि तथ्यांक संकलनका लागि खासै चासो देखाएको पाइँदैन । काठमाडौँ लगायत शहरी क्षेत्रमा उपचारका लागि आउने बालबालिकामा १० जनामध्ये करिब ३ जनालाई दमको समस्या भएको पाइन्छ ।

अझै पनि बालबालिकामा दम हुन्छ भन्ने चेतना धेरैलाई छैन । उपचारका लागि अस्पतालसम्म पुगेका धेरैजसो विरामीलाई कफसिरप, एन्टिबायोटिक जस्ता उपचार विधिको प्रयोग गर्ने प्रचलन अझै पनि धेरै छ । जसका कारण बालबालिकाले रोग अनुसार चिकित्सक र उपचार नै नपाएको अवस्था विद्यमान छ ।

अझै भन्नुपर्दा नेपालमा दमको उपचार गर्ने विशिष्टीकृत चिकित्सकको संख्या ज्यादै न्यून रहेको अवस्था छ । सरकारी स्तरको कान्ति बाल अस्पतालमा समेत बाल दमको उपचार गर्न सक्ने १ जना मात्रै चिकित्सक रहेको अवस्था छ । निजी अस्पतालको सन्दर्भमा भन्नुपर्दा पनि एकदमै न्यून संख्यामा चिकित्सकहरु यस विधामा छन् । त्यसैले दक्ष जनशक्तिको अभावका कारण नेपालमा बाल दमको उपचार सही समयमा हुन सकेको छैन ।

बालबालिकालाई दम हुनै नदिन अभिभावकको भूमिका आमा गर्भवती हुँदादेखि नै हुन्छ । गर्भवतीको वातावरणको अवस्था, खानपान, जीवनशैली लगायतका कुराहरुले यसमा प्रभाव पार्छ । गर्भावस्थामा तनावमुक्त जीवनशैली भएको अवस्थामा बालबालिकालाई दम हुने सम्भावना कम गर्न सकिन्छ ।

त्यस्तै आमालाई कुनै समस्या नभएको अवस्थामा सकेसम्म नर्मल डेलिभरी गराउनुपर्ने हुन्छ । सामान्यतया नर्मल डेलिभरीबाट जन्मिएका बच्चाको रोगसँग लड्ने क्षमता शल्यक्रियाबाट जन्मिएका बच्चामा भन्दा धेरै हुन्छ । वंशाणुगत कारणले हुने दम बाहेक घरको वातावरण स्वच्छ, राख्दा, प्रशोधित खानेक्राको सेवन कम गराउने जस्ता सावधानी अपनाएको अवस्थामा बाल दमको जोखिमलाई कम गराउन सकिन्छ । - स्वास्थ्यखबरबाट((

राजनीतिक.

क्लष्टरका विषयमा छलफल गर्न चारवटै दलले आन्तरिक छलफल मार्फत टुंगो लगाउने समझदारी भएको पनि बताइएको छ । यी गठबन्धनका चार दल मध्ये जनता समाजवादी पार्टी र एकीकृत समाजवादी पार्टीको असन्तुष्टि बाबजुद पनि सिट भागबन्डाको टुंगो लगाएको कांग्रेस नेता रमेश लेखक हिजो नै सार्वजनिक गरेका छन् । भागबन्डा अनुसार कांग्रेसले १०, नेकपा माओवादी केन्द्रले ६, एकीकृत समाजवादीले २ र जसपाले १ सिट लिने गरी सहमति भएको बताइए पनि यो समाचार तयार पार्नासम्म क्लष्टरका विषयमा छलफल गर्न चारवटै दलले आन्तरिक छलफल गरेर टुंगो लगाउने स्रोतको भनाइ छ । अस्ति शनिवार बेलुका सिट भागबन्डाको विषयलाई लिएर बसेको बैठकमा एकीकृत समाजवादीले तीन सिट दावीको अडान नछोडेपछि आइतवार बिहान पुनः गठबन्धनको बैठक बसेको थियो । बैठक पछि सरकारमा रहेका र सरकारलाई समर्थन गर्ने दलहरूले संयुक्त रुपमा उम्मेदवारी दिने निर्णय गरेको बताइएको छ । सो बैठकमा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड, नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवा, नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष माधवकुमार नेपाल र जनता समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष उपेन्द्र यादव सहित चार दलका नेताहरू सहभागी रहेका थिए । बैठकले सकेसम्म असन्तुष्ट रहेको एकीकृत समाजवादीलाई मनाउने र सहमतिको प्रयास गरिने बताइएको थियो । सोही प्रयास अनुरूप एकीकृत समाजवादी पार्टीले सशर्त चुनावमा होमिने सहमत भएपनि दुई सिटमा उम्मेदवारी चयन गर्न सकस भएको बताइएको छ । यसैगरी मुख्य सत्तारुढ नेपाली कांग्रेसमा पनि संस्थापनइतर पक्षका कारण उम्मेदवार चयन गर्न कठिन भएको बुझिएको छ । यो समाचार तयार पार्दासम्म १० सिट पाएको कांग्रेस उम्मेदवारको नाम छनोट गर्न सकिरहेको छैन । संस्थापनइतर पक्षले चार सिट पाउन पर्ने अडान राखेकाले सकस भएको बताइए पनि सभापति देउवा भने तीन सिटमै सीमित गर्ने रणनीतिमा लागि परेको उनी निकट स्रोतले बताएका छन् । यदि त्यसै अनुरूप संस्थापनइतर पक्ष यो चुनावमा खुमिचन पुगे कांग्रेसमा आन्तरिक किचलो बढ्न गई तत्कालीन प्रदेश १ मा सरकार गठनताका देखिएको परिस्थिति सिर्जना हुन सक्ने आकलन पनि गरिदैछ । यसैगरी आफ्नो अडानबाट पछि हट्दै दुई सिटमै सीमित हुन पुगेको एकीकृत समाजवादी पार्टी गठबन्धनको भागबन्डाबाट असन्तुष्टि कायम राख्दै उम्मेदवारी चयन गर्न बाध्य भएको छ भने, नागरिक उन्मुक्ति पार्टी, जनमत पार्टी र लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीले राष्ट्रियसभामा एक सिट पनि पाउन सकेनन् । यी सबै राजनीतिक परिदृश्यलाई नियाल्दा कतै निर्वाचन पछि गठबन्धन टुट्न गई देशमा पुनः राजनीतिक अस्थिरतासँगै संकट त, निम्नित्दैन भन्ने आशंका उत्पन्न गराएको छ । यस्तो अवस्थाका लागि गठजोड दलका ठूला भनिएका विशेषगरी नेपाली कांग्रेस र नेकपा माओवादी केन्द्रले ध्यान पु-यायदै जिम्मेवारी निर्वाह गर्नु पर्दथ्यो, त्यो देखिएन । त्यस्ता प्रवृत्तिले देशमा अस्थिरता, संघीयता र संविधान विरोधीसँगै अराजक गतिविधिले प्रश्रय पाउन सक्ने प्रबल सम्भावना छ । त्यस तर्फ नेपाली कांग्रेस र नेकपा माओवादी केन्द्रले विचार पु-याउन नसक्नु दुर्भाग्यपूर्ण स्थिति भन्दा अन्यथा नहोला । जबकि, गठजोडताका गरेका प्रतिबद्धतसमेत

पूरा नहुने देखिन्छ । यसले पश्चगामी पुरातन अतिवादी, संघीयता र संविधान विरोधीले सजिलै टाउको उठाउन सक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ । तिनको निस्तेजका लागि अझै पनि राजनीतिक दलहरू सजग अनि सचेत बन्दै अधि बढ्न सक्नु पर्दछ । राष्ट्रियसभा चुनावमा भएका कमीकमजोरीलाई मध्यनजर राख्दै संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक व्यवस्था, संविधान, समानुपातिक समावेशी, धर्मनिरपेक्षता लगायतका सवाललाई आत्मसात् गर्दै आमनागरिकले चाहेको ऐतिहासिक, भौगोलिक, भाषिक, सभ्यताको आधारमा पहिचान भल्नकने अनि सहअस्तित्व कायम गर्दै प्रदेश राज्य नामाकरण सवाललाई कडाइका साथ लागु गराउन सक्नु वर्तमान समयको माग हो । यस्ता मुद्दालाई कुनै पनि राजनीतिक दलहरूले नजरअन्दाज गर्नु देशकै निम्ति अभिसाप हुने राजनीति विश्लेषकहरूको टिप्पणी छ । सोही प्रशंवश राष्ट्रियसभा चुनावमा दलहरूले खडा गरेका कलस्टर अनुरूपको उम्मेदवारमा को-कस्ता परेका छन्, त्यसले पनि नेपालका राजनीतिक दलहरूका नेतृत्वको मूल्यांकन मापन गर्न सकिने सरोकारवालाहरूले औल्याएका छन् । यसर्थ समानता समावेशीता, सामाजिक न्याय सिद्धान्त, राज्य संयन्त्रमा सहभागिता, धार्मिक सहिष्णुता, आपसी सद्भाव अनि संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संविधानसँगै पद्धतिलाई मौखिक भन्दा पनि लिखित प्रावधानलाई व्यवहार अनि ठोस रुपमा कार्यान्वयन गराउन अग्रसर हुनुपर्ने अपेक्षा आमनागरिकहरूले गरेका छन् ।

अल्पसंख्यक.

सुनुवार, सुढी, लोहार, तत्मा-तत्वा, खत्वे, धोबी, माफ्ठी, तुनिया, कम्हार, दनुवार, चेपाङ-प्रजा, हलुवाई, राजपूत, कायस्थ, वढै, मारवाडी, सतार-सन्थाल, भाँगङ-धागर, बाँतर-सरदार, बरई, कहर, गनगाई, लोध, राजभर, थामी, धिमाल, भोटे, विन, गडैरी-भेडियार, नुराङ, याक्खा, दराई, ताजपुरिया, थकाली, चिडिमार, पहरी, माली, बंगाली, छत्थ्याल, डोम, कमर, बोटे, ब्रह्मू-बरामो, गाइने, जिरेल, दुरा, वादी, मेचे, लेप्चा, हलखोर, पंजाबी-सिख, किसान, राजी, व्यासी-सौका, हयू, कोचे, धुनिया, वालुङ, मुन्डा, राउटे, थ्याल्मो, पथरकङ्हा-कुशवाडिया, कुसुन्डा, ल्होमी, कलार, नटुवा, ढाँडी, धन्कार-धनिकार, कुलुङ, घले, खवास, राजधोव, कोरी, नाछिरिङ, याम्फू, चाम्लिङ, आठपहरिया, सरवरिया, बान्तवा, डोल्पो, अमात, थुलुङ, मेवाहाङ, वाहिङ, ल्होपा, देवान, साम्पाङ, खालिङ, तोफ्फेगोला, लोहोरुङ रहेका छन् ।

बुढासुब्बाको..

विकास कोषको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको र उक्त सूचनामा कोषको लोगो प्रयोग गरी कोषको नामसमेत राखी सूचना प्रकाशित भएकोमा कोषको असहमति रहेको जनाएको छ । उक्त सूचना प्रकाशितप्रति कोषको कुनै पनि संलग्नता नरहेको व्यहोरा यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराउदछौं”, भनि कोषले प्रकाशित गरेको विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

किराती..

किराती मौलिक बाजाहरु, फेँटा, वावुक-स्योलुमा आदि वस्तुहरुको सांस्कृतिक महत्व बारे प्रष्ट पादैँ सात बूँदे धारणा पनि सार्वजनिक गरिएको छ । सो विज्ञप्तिको अन्तिम बुँदामा भनिएको छ, ‘यस्ता सांस्कृतिक विचलन कार्यहरुबाट किरात राई समुदायको मुन्दुमी धार्मिक आस्था, विश्वास, भावना, मू्यमान्यताप्रति

आघात पुग्न गएकोले निन्दनीय छन् र अविलम्ब यस्ता गतिविधि रोकियोस् भनि सबैमा अपिल गर्दैछौं । त्यस्तै केही समय अधि पहिचान विरोधी छवि बनाएको नेकपा एमालेका नेता, कार्यकर्ताले लिम्बू समुदायको पवित्र सांस्कृतिक वस्तु सिलाम साक्माको राजनीतिक अभियानमा प्रयोग गरेपछि किरात याक्थुङ चुम्लुङले सोको विरोध गर्दै ध्यानाकर्षण गराएको थियो ।

बङ्गलादेशले.

विषयमा सहमति गरेको ऊर्जा जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयले जानकारी दिएको छ ।

सो बैठकमा नेपालका तर्फबाट ऊर्जा जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयका सचिव गोपालप्रसाद सिग्देल र इण्डियाका ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव पंकज अग्रवालले सहअध्यक्षता गरेका थिए । यसैगरी बैठकमा सहसचिवस्तरीय संयुक्त कार्यदलले तयार पारेको विभिन्न प्रस्तावमा छलफल भएको थियो । यसअघि ऊर्जा मन्त्रालयका सहसचिव सिंह र इण्डियाको विद्युत् मन्त्रालयका सहसचिव डा.डी साई बाबाको सहअध्यक्षतामा नेपाल इण्डिया ऊर्जा संयुक्त कार्यदलको ११ औँ बैठकले मौजदा विद्युत् प्रसारण लाइन, निर्माणाधिन तथा प्रस्तावित अन्तरदेशीय प्रसारण लाइन, इण्डियन लगानीका विभिन्न आयोजना तथा सम्बद्ध प्रसारण लाइन आयोजना लगायतका विषयमा आवश्यक छलफल गरी सचिवस्तरीय संयन्त्रलाई सिफारिस गरेको थियो । यो पटक सहमति भएका अधिकांश विषयलाई प्राविधिक समूहले अन्तिम निष्कर्ष दिने जनाइएको छ । त्यस बारे प्राविधिक विषय बढी भएकाले सैद्धान्तिक निर्णय भएको नेपाली अधिकारीहरूले बताएका छन् ।

यस्तै अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनका रुपमा सञ्चालित ढल्केबर-मुजफ्फपुर अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको क्षमता एक हजार मेगावाट बराबर पु-याउने विषयमा दुई पक्ष विच सहमति भए बमोजिम ढल्केबर सवस्टेशनमा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरिने बताइएको छ । अहिले उक्त प्रसारण लाइनबाट आठ सय मेगावाट बिजुली आयात निर्यात हुँदै आएको छ । उक्त प्रसारण लाइनको अधिकतम क्षमता उपयोग गर्ने विषयमा संयुक्त प्राविधिक समितिले अध्ययन गरी आवश्यक निर्णय गर्ने बताइएको छ । यो प्रसारण लाइनको अधिकतम क्षमता उपयोग गर्नका लागि नेपालले प्रसारण शुल्कसमेत तिर्दै आएको छ । नेपाल, इण्डिया जोड्ने पहिलो अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको अधिकतम क्षमता उपयोगका विषयमा महत्वपूर्ण सहमति भएको बैठकमा सहभागी ऊर्जा मन्त्रालयका अधिकारीले बताए । यसैगरी इण्डियन कम्पनी सतलज विद्युत् निगमले निर्माण गरिरहेको ढल्केबर-सीतामढी चार सय केभी प्रसारण लाइनबाट बिजुली आदान प्रदान गर्न सकिने विद्युतको क्षमता निर्धारणका सम्बन्धमा पनि संयुक्त प्राविधिक समितिले आवश्यक निर्णय गर्ने बताइएको छ । इण्डियन कम्पनीले अरुण तेस्रो जलविद्युत् आयोजनाको बिजुली निर्यातका लागि प्रसारण लाइन निर्माण गरिरहेको छ । यसरी अरुण तेस्रो जलविद्युत् आयोजना निर्माण गरिरहेको सतलजले अरु आयोजना पनि जिम्मा लिएको छ । ती आयोजनाहरु लामो अवधिमा मात्र पूरा हुनेछ । यस्तै बैठकमा भएको सहमति अनुसार एक सय ३२ केभी क्षमताको टनकपुर महेन्द्रनगर प्रसारण लाइन वा अन्य उच्च भोल्टेज क्षमताका प्रसारण लाइनबाट दुई सय मेगावाटसम्मको विद्युत् निर्यात गर्नका लागि सम्भाव्य विकल्प बारे पनि संयुक्त प्राविधिक समितिले अध्ययन गर्ने छ । त्यस्तै

एक सय ३२ केभी क्षमताका र सो भन्दा कम क्षमताको विद्यमान प्रसारण लाइनबाट वर्षायाममा नेपालबाट इण्डियाको छिमेकी राज्यको प्रसारण प्रणाली उपयोग गरी दुई देश विच विद्युत् आयात निर्यात गर्ने सम्बन्धमा इण्डियाको केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणले नेपाल विद्युत् प्राधिकरण र इण्डियाको अरु निकायको समन्वयमा तयार गरेको विद्युत् आयात निर्यात गर्ने सम्बन्धी विधि प्रक्रिया पनि बैठकले स्वीकृत गरेको छ । दुई उच्च क्षमताका प्रसारण लाइन निर्माणका लागि पनि बैठकले संयुक्त कार्य समूहलाई जिम्मा दिएको छ । नेपाल, इण्डिया विच यनरुपा-पूर्णया र न्यूलमकी (दोदोधारा) बरेली चार सय केभी क्षमताको प्रसारण लाइन निर्माण सन् २०२८ सम्म सम्पन्न गर्ने लक्ष्य राखिएको छ । संयुक्त कार्य समूहले ती प्रसारण लाइनको मोडालिटी टुञ्चो लगाउनेछ । दुवै देशका ऊर्जा मन्त्रालयका सहसचिवको नेतृत्वमा रहेको कार्यदलले सो विषयमा आवश्यक मोडालिटी तयार पार्ने भएको छ । इण्डियाको प्रसारण प्रणाली प्रयोग गर्दै नेपालबाट ४० मेगावाट बिजुली बङ्गलादेश निर्यात गर्न इण्डियाको विद्युत् आयात निर्यात निर्देशिका बमोजिम नेपाल विद्युत् प्राधिकरण, इण्डियाको एनटिपिसी विद्युत् व्यापार निगम र बंगलादेशको पावर डेभलपमेन्ट बोर्ड विच चाडै त्रिपक्षीय सम्झौता गर्ने विषयमा पनि सैद्धान्तिक छलफल भएको छ । त्यहीं छलफलका आधारमा त्रिदेशीय साभ्ेदारीका लागि आवश्यक संयन्त्र स्थापना गरी आवश्यक निर्णय गर्ने बताइएको छ । यस अघि नै बङ्गलादेशले नेपालबाट बिजुली लग्नका लागि आवश्यक नीतिगत निर्णय गरिसकेको छ । बङ्गलादेशको मन्त्रिपरिषदले आवश्यक व्यवस्थाका लागि सम्बद्ध निकायलाई निर्देशन दिनका साथै छ सय ७८ मेगावाट क्षमताको सुनकोशी तेस्रो जलविद्युत आयोजना निर्माण गर्ने इच्छा व्यक्त गरेको जनाइएको छ । त्यस्तै बङ्गलादेशले सन् २०४० सम्म १० हजार मेगावाट बराबरको बिजुली लैजान सैद्धान्तिक प्रतिबद्धता गरेको छ । यसअघि नै माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत् आयोजनाबाट पाँच सय मेगावाट बिजुली लैजान बङ्गलादेश सहमत भएको थियो । तथापि सो आयोजनाको प्रबर्द्धक ग्रान्डी माल्लिकार्जुन राव (जिएमआर) ले हालसम्म कुनै काम गरेको छैन । सरकारले सो आयोजनाको म्याद शर्त सहित दुई वर्षका लागि थप गरे पनि हालसम्म कुनै प्रगति भएको छैन । नेपाल, इण्डिया विच विद्युत् आयात निर्यात गर्न आवश्यक थप

उच्च भोल्टेज स्तरका प्रसारण लाइनको अध्ययन गर्नसमेत बैठकले संयुक्त प्राविधिक समूहलाई निर्देशन दिइएको बताइएको छ ।

एमालेमा.

बताउदै शुद्धीकरण सम्बन्धी प्रस्ताव गम्भीर रुपमा आएको र यसमा सचिवालयका सबै नेताहरुले एकस्वरमा समर्थन जनाएको बताइएको छ। नेकपा एमाले स्रोतका अनुसार अध्यक्ष ओलीले उठाएको गम्भीर विषयमा पार्टीभित्र समय लिएरै छलफल गरिने बताइएको छ। सचिवालय बैठकलाई सम्बोधन गर्दै ओलीले भने, 'पार्टीका कतिपय नेता कार्यकर्ता र जनप्रतिनिधिहरुको आचरण र व्यवहारहरुमा गम्भीर विचलन देखा पर्न थालेका छन् । प्रश्नहरु सामाजिक संजाल, मिडिया र जनताको लेभलबाट उठेका छन् । पार्टीमा लामो समयदेखि यसमा कडाइ नहुँदा यो व्यवहार बढ्यो । जिम्मेवार नेता कार्यकर्ता र जनप्रतिनिधिहरु आर्थिक लेनदेन सार्वजनिक र व्यक्तिगत ठगी काण्ड, चारित्रिक रुपमा विभिन्न काण्डमा परेको कुरा आइरहेको औल्याउदै खानपिन र उठवसमा पनि अनुशासनहीनता बढेको उल्लेख गर्दै अध्यक्ष ओलीले शुद्धीकरणको आवश्यकता देखिएका र प्रश्न उठेकाहरुको बारेमा व्यक्ति केन्द्रित भएरै छलफल गर्ने प्रस्ताव पनि राखेको बताइएको छ । बैठकमा अध्यक्ष ओलीले अनुशासन र आचरणको विषयमा अब पार्टीले अनुहार हेरेर सम्झौता नगर्ने संकेत गर्दै

यस वारे समय लिई केन्द्रित रहेर नेतृत्व विच छलफल गरौं भनेका थिए । त्यस्तै व्यक्तिका बारेमा उठेका कुराहरु पनि भएकाले व्यक्ति केन्द्रित भएर छलफल गरौं गम्भीर प्रकृतिका आचरणगत र व्यवहारगत विचलन भएकालाई कारवाही, चेतावनीदेखि सचेत गराउने प्रक्रियामा जाऔं भन्दै पार्टीभित्रको आन्तरिक प्रतिस्पर्धामा कतिपय ठाउँमा अभद्र व्यवहार भएको पनि बताएका छन् । उनले जनतासँग व्यवहार गर्ने सन्दर्भमा पनि कतिपयको बारेमा प्रश्न उठेकाले पार्टीलाई निर्मम ढंगले शुद्धीकरणमा नलगे जनताको विश्वास पाटींले गुमाउने भएकाले नेतृत्व विच छलफल गराएका हुन सक्ने बताइएको छ ।

त्यसैगरी कतिपय नेता कार्यकर्ताहरु जुनसुकै विदेशीले जहाँ गएर पनि दौडेर जाने र पार्टीमा अनुमति वा जानकारीसमेत नगराउने प्रवृति माथि पनि नियन्त्रण गरिनु पर्ने बताएका छन् ।

राष्ट्रियसभाको.

यस्तै प्रदेशगत हिसाबले कर्णालीमा प्रदेशसभा सदस्यको संख्या ४० र पालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुख १५६ जना छन् । प्रदेशसभाको मतभार २१२० र पालिकाको २९६४ गरी कर्णालीमा जम्मा मतभार ५०८४ हुनेछ । यस्तै सुदूरपश्चिम प्रदेशमा प्रदेशसभा सदस्यको मतदाता संख्या ५२ तथा गाउँपालिकाका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुखको मतदाता संख्या १७६ गरी जम्मा २२८ जना मतदाता रहेका छन् । त्यस अनुरूप प्रदेशसभा सदस्यको २७५६ र पालिका ३३४४ गरी जम्मा ६१०० मतभार रहेको आयोगले जनाएको छ । त्यस्तैगरी लुम्बिनी प्रदेशमा प्रदेशसभा सदस्यको मतदाता संख्या ८७ तथा पालिकाका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुखको मतदाता संख्या २१८ गरी जम्मा ३०५ जना मतदाता कायम छन् । लुम्बिनी प्रदेशमा प्रदेशसभा सदस्यको मतभार ४६११ र पालिकाका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुखको मतभार ४१४२ गरी जम्मा ८७५३ मतभार कायम रहेको आयोगले जनाएको छ । त्यसैगरी कोशी प्रदेशमा प्रदेशसभा सदस्य ९३ जना र पालिकाका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा नगर प्रमुख र उपप्रमुख गरी २७४ जना सहित ३६७ जना मतदाता छन् । जसमा प्रदेशसभा सदस्यको मतभार ४९२९ र पालिकाअध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा नगर प्रमुख र उपप्रमुख गरी ५२०६ मतभार रहेको छ । यस प्रदेशमा कुल १० हजार १३५ मतभार कायम हुने छ । त्यसैगरी मधेश प्रदेशमा प्रदेशसभा सदस्यको १०७, पालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुख २६७ गरी जम्मा ३७४ जना मतदाता छन् । त्यहाँ प्रदेशसभा सदस्यको मतभार ५६७१ र पालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुखको ५०७३ गरी जम्मा १० हजार ७४४ मतभार कायम छ । बागमती प्रदेशमा प्रदेशसभा सदस्यतर्फ ११० तथा पालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुखको मतदाता संख्या २३७ गरी जम्मा ३४७ जना मतदाता कायम भएका छन् । यस प्रदेशसभा सदस्यको मतभार ५८३० र पालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुखको मतभार ४५०३ गरी जम्मा १०३३३ मतभार कायम रहेको छ । गण्डकी प्रदेशमा प्रदेशसभा सदस्य ६० तथा पालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुखको मतदाता १७० गरी जम्मा २३० जना मतदाता कायम छन् । यस प्रदेशसभामा सदस्यको मतभार ३१८० र पालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुखको मतभार ३२३० गरी जम्मा ६४१० मतभार कायम छ । राष्ट्रियसभा निर्वाचनका लागि आज सोमवार उम्मेदवारी दर्ताको कार्यक्रम रहेको छ । त्यसका लागि राजनीतिक दलहरु प्रायःले हिजै उम्मेदवारको टुंगो लगाइसकेका छन् ।

चिसो मौसममा मुटुलगायत स्वास्थ्य समस्यावाट बच्न

- चसोमा बाहिर ननिस्कौं,
- धुम्रपान, मद्यपान नगरौं,
- रुघाखोकी लाग्नबाट बचौं,
- चिल्लो तथा वोसोयुक्त खानेकुरा सकेसम्म नखाऔं,
- शारीरीक व्यायमलाई निरन्तरता दिऔं,
- दम, हृदय रोग, मोटोपन, कोलेस्ट्रोल, रक्तचाप, मधुमेहजस्ता समस्या भएका व्यक्तिले समय समयमा स्वास्थ्य परीक्षण गरौं,
- चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मीको सल्लाह बमोजिम गरौं
- जाडोको जोखिमबाट आफु पनि बचौं र अरूलाई पनि बचाऔं ।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड